

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

MARİNA TSVETAYEVA

RUSYA'DAN
SONRA

160.
Kilometre

“(…) erken Tsvetayeva tüm diğer sembolistlerin olmak isteyip de olamadıkları şeydi. Onların yazınının uydurma şekiller ve cansız arkaizmler içinde güçsüzce çırpındığı yerde Tsvetayeva gerçek sanatın zorlukları üzerinden kolayca uçarak geçiyor, onun gereklerini güle oynaya, kıyas kabul etmez bir teknik parıltıyla yerine getiriyordu.”

Boris Pasternak

“Tsvetayeva’nın şiirleri kelimenin en yoğun anlamıyla erotik, aşk saçıyorlar ve aşkla dolular, dünyaya yönelir ve onu uçtan uca kucaklamak ister gibiler. (...) Tsvetayeva’nın şiirlerini okuyan insanın gerçekten de daha iyi, daha sıcakkanlı, daha fedakâr ve asil olacağını tahayyül etmek güç değil.”

Georgiy Adamoviç

“Tsvetayeva her bir izlenimi, ruhun her bir devinimini öylesine önemsiyor ki esas kaygısı, en çok duyguyu en kesin sıralamayla verebilmek olmalı — değerlerini küçümsemeden, aslolan ile ikincil olanı birbirinden ayırmadan, sanatsal olandan ziyade psikolojik doğruluğa meylederek.”

Vladislav Vodaseviç

“Tsvetayeva’nın trajik ilham perisi her zaman en güçlü direnç çizgisinde yol alıyor. Kimilerinin romantizm olarak adlandırabileceği kendine has bir aşırılık var onda. (...) Şiirleri gerçekten de böylesi bir tutkuyla dolu, onlardaki neredeyse ürkütücü yoğunluk zayıfları korkutuyor çünkü Tsvetayeva koşusunun sürüklediği yükseklerde havasız kalıyorlar.”

Mark Slonim

Marina İvanovna Tsvetayeva [8 Ekim 1892-31 Ağustos 1941]. Moskova'da doğdu. Çocukluğu, sahip olduğu tüm olanaklara rağmen, istedikleri kişilerle evlenememiş olan anne ve babasının aile hayatına yansıttığı mutsuzlukla geçti. Altı yaşından itibaren Almanca ve Fransızca şiirler yazmaya ve tüm vaktini piyano çalışarak geçirmeye başladı. Annesini 1906'da veremden kaybetti. 16 yaşındayken Sorbonne'da Eski Fransız Edebiyatı derslerini takip etmek üzere Paris'e gitti. 1910'da, yayımlanmasıyla Voloşin, Gumilyov ve Bryusov gibi dönemin önde gelen Rus şairlerinin ilgisini çeken *Akşam Albümü* isimli ilk şiir kitabını yayımladı. Tsvetayeva'nın hayatı Rus tarihinin en fırtınalı yıllarında geçti. 1912'de Sergey Efron'la evlendi. Bu evlilikten üç çocuğu oldu. İç Savaş döneminde uzun süre Efron'dan ayrı yaşamak zorunda kaldı. Osip Maldelştam ve Sofiya Parnok'la ilişkileri oldu. Moskova'da yaşanan kıtlık döneminde kızlarını devlet yetimhanesine yerleştirmek zorunda kaldı. Küçük kızı burada 1919'da açlıktan öldü. 1922'de ailesiyle önce Berlin'e, ardından Prag'a göç etti. 1925'te Paris'e yerleşti. Burada kızı, oğlu ve eşiyle yoksul bir hayat sürdü. Bu yıllarda Rainer Maria Rilke ve Boris Pasternak gibi şairlerle mektuplaşmaya başladı. Tsvetayeva 1939'da Sovyetler Birliği'ne geri döndü. Kocasını Sergey Efron ajan olduğu iddiasıyla tutuklandı. Kızları Ariadna Efron hayatının sekiz yılını geçireceği bir çalışma kampına gönderildi. Alman ordusu Sovyetler Birliği'ne girdiğinde Tsvetayeva oğluyla beraber Tataristan'daki küçük Yelabuga kentine yerleştirildi ve 31 Ağustos 1941'de burada kendini asarak yaşamına son verdi. 10 Ekim 1941'de ise Sergey Efron kurşuna dizildi.

Tsvetayeva'nın şiiri, gerek 20. yüzyıl başı Rus şiirindeki "Gümüş Çağ"ın, gerekse tüm Rus edebiyatının seçkin ve özgün sayfalarından birini oluşturdu. Dizeleri Rus şiirine, tüm trajik çelişkileriyle kadın ruhunun derin ve güçlü bir anlatımını kazandırdı.

Günay Çetao Kızılırmak [13 Şubat 1981]. 1994'te ailesiyle birlikte Rusya'ya bağlı Adigey Cumhuriyeti'nin Maykop kentine taşındı. Orta öğrenimini orada tamamladı ve yine bu şehirde bulunan Adigey Devlet Üniversitesi'nin Rus Filolojisi Fakültesi'nden mezun oldu. Aleksandr Puşkin, İvan Turgenyev, Nikolay Gogol, Fyodor Dostoyevski, Lev Tolstoy, Nikolay Leskov gibi 19. yüzyıl yazarlarının eserleriyle başladığı çeviri serüvenine çağdaş Rus yazarı Vladimir Makanin'in *Underground ya da Zamanımızın Bir Kahramanı* adlı romanıyla devam etti. Uzun yıllar Sovyet yazar Andrey Platonov'un öykü ve romanlarını Türkçeye çevirdi.

160. Kilometre – 089

Ş İ İ R – 0 7 6

Rusya'dan Sonra

M A R İ N A T S V E T A Y E V A

Çeviri Eser © Günay Çetao Kızılırmak, 2017

Birinci Baskı Ekim 2019

Yayın Yönetmeni: Ömer Şişman

Rusça Aslından Çeviren: Günay Çetao Kızılırmak

Redaksiyon: Mustafa Kemal Yılmaz

Kitap Tasarımı: Ömer Ozan Erdoğan

Grafik Uygulama: Mahmut Sefa İpek

ISBN: 978-605-2139-33-2

Sertifika No: 35248

Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık

Maltepe Mahallesi Hastane Yolu Sokak

No: 1/6 Zeytinburnu / İstanbul

Sertifika No: 40200

Bütün yayın hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Sakızgülü Sok. Akın İş Hanı, 6/6 Kadıköy, İstanbul

www.160incikilometre.com

iletişim: iletisim@160incikilometre.com

160. Kilometre bir FİDAN V ŞİŞMAN yayının dizisidir.

MARİNA TSVETAYEVA

RUSYA'DAN SONRA
[1922-1925]

RUSÇA ASLINDAN ÇEVİREN.
GÜNAY ÇETAO KIZILIRMAK

160.
Kilometre

- 9 Çevirmenin önsözü
- 13 Rusya'dan Sonra (1922-1925) için önsöz
- 19 [O kelimelerin bir saati var.]
- 20 [Dert makamı,]
- 22 [Gece fısıltıları: İpekleri]
- 23 [Kanunu hatırla:]
- 25 [Efendimiz, söyle ne zaman]
- 26 [Merhaba! Ok değil, değil taş:]
- 27 [Kimileri yasa tanımaz.]
- 28 [Gelir geçer sanırdım günler]
- 29 Sibylla
- 34 [Fakat iki kişiye dardır]
- 37 [Lethe'nin sualtı ışığı,]
- 38 Ağaçlar
- 42 [Saçlarımın altın rengi]
- 43 [Bunlar külleri hazinelerin:]
- 44 Tanrı
- 47 Raylarda Gündoğumu
- 49 Mülteci
- 50 Azrail
- 51 Ofelya'dan Hamlet'e
- 52 Ofelya'nın Kraliçeyi Savunusudur
- 53 Teller
- 67 Şairler
- 71 Ariadne
- 73 Zamana Övgü
- 74 Gece
- 75 Gizli Gizli

- 76 Hamlet'in Vicdanla Diyalogu
77 Denizci
78 Boğaz
80 [Sözleştığımız buluşmaya]
81 [Erken daha olmamak için!]
82 Sahra
84 Kardeş
86 Ruhun Saati
91 Mektup
92 Pasaj
93 Kılıç Namlusu
95 Tomas'ın Dersi
96 İstasyonların Çığılığı
98 [Ofelya'nın izi boyunca, saçına ak değmiş ağaçların]
99 Yaşam Treni
101 [Sen, beni hakikatin sahteliği]
102 [Terk edilmiş bir salonunun]
103 İki Kişi
108 Ada
109 Şalın Altında
112 Alametler
113 Vaftiz
115 [Yaşıyor hâlâ ölmedi]
117 [Derin çukurlarında varoluşun]
118 [Günlerin kaygan sümüklüböcekleri,]
119 [Bir üzengiye değiştiğiniz—]
120 [Çavdarlarına selam Rusya'nın,]
121 Marina Tsvetayeva'nın Yaşamında Öne Çıkan Tarihler

Çevirmenin önsözü

Rus şiirinin “Gümüş Çağ” olarak tabir edilen kuşağının başlıca temsilcilerinden Marina İvanovna Tsvetayeva (1892-1941), çeşitli (daha ziyade siyasi) nedenlerden ötürü Rusya’da geniş olarak yayımlanma ve tanınma fırsatını ancak ölümünden seneler sonra yakalayabildi. Bugünse Tsvetayeva Rusya’da en çok okunan, alıntılanan, sevilen şairlerden biri. Okuyanın da okumayanın da bildiği şairlerden biri aynı zamanda. Bu, kuşkusuz kendisinin, eşi ve çocuklarının maceralı ve trajik yaşam/ölüm hikâyeleriyle ilgili. Bir de Tsvetayeva’nın çağdaşlarıyla yaşadığı dostluklar, aşklar, Pasternak’la yıllar süren yazışmaları, ölümüne kadar Rilke’yle yürüttüğü mektup arkadaşlığı vs. gibi biyografik faktörler onu ilgi çekici ve bir o kadar da tartışmalı bir figür haline getiriyor.

Yaşamı her ne kadar devrim, savaş ve sürgünlerin keşmekeşinde geçmişse de Marina Tsvetayeva her daim öncelikle kendi içsel yolculuğunun yolcusu olmuştur; edebiyat serüveninden koşullar artık imkânsıza dayanana değin kopmamış, son derece üretken bir entelektüeldir.

Tsvetayeva Moskova’daki edebiyat çevrelerine ilk girdiğinde kendi sesinin peşindeydi ve herhangi bir akımı benimsemedi. Alman romantizminden etkilendiği, ruhen ona yakın olduğu söylenir. Bununla birlikte ilk şiir kitabındaki “Aynı anda tüm yolları isterim!” dizesi Tsvetayeva’yı daha iyi anlatıyor.

Boris Pasternak Tsvetayeva'nın Rus şiirindeki yerini belirlemeye çalıştığı bir yazısında şöyle demiştir: "Annenski ve Blok'u hesaba katmaz ve Andrey Bely'ı kısmen dışarıda bırakırsak diyebiliriz ki erken Tsvetayeva tüm diğer sembolistlerin olmak isteyip de olamadıkları şeydi. Onların yazınının uydurma şekiller ve cansız arkaizmler içinde güçsüzce çırpındığı yerde Tsvetayeva gerçek sanatın zorlukları üzerinden kolayca uçarak geçiyor, onun gereklerini güle oynaya, kıyas kabul etmez bir teknik parıltıyla yerine getiriyordu."

Tsvetayeva'nın dizeleri, tutkuyu, aşkı, bireysel özgürlüğü yüceltir; geniş bir kültürel ve dilsel birikimden (Tsvetayeva Fransızca ve Almancayı da şiir yazacak kadar iyi biliyordu) izler taşır, yalnızca mitlerden ve modern edebiyattan değil Rus halk edebiyatından da payını almıştır.

Şairi okuruna ilk şiirlerindeki aydınlık, coşkulu halleriyle değil; görmüş geçirmiş, aşktan ve özlemden payını ve yarasını almış haliyle getirmemizin, ülkesinden ve sevdiklerinden uzakta, Paris'te, Berlin'de ve Çekoslovakya taşrasında yaşama ve yazma mücadelesi verirken ürettikleriyle taşımamızın bir nedeni, kızı Ariadna Efron'un, nihayet Tsvetayeva'nın itibarı teslim edilip de kitaplarının yayımlanması gündeme geldiğinde, "annem bu şiirlerdedir" diyerek *Rusya'dan Sonra*'nın basımında ısrar etmiş olması. Bu bilgi bizim kendi Tsvetayeva yolculuğumuzda tutunduğumuz ilk ipucu oldu. Gerçekten de Tsvetayeva bu şiirleri iki dünya arasında bunalırken, bir yandan ekmeğinin ve sanatının kavgasını verir, öte yandan aşk ve ayrılık acısı çekerken yazmış. Her şeye rağmen Tsvetayeva'nın şiirinde ana tema her zaman aşk olarak kalıyor. Bu kitaptaki şiirlerin büyük bir kısmının Boris Pasternak için yazıldığını belirtmeliyiz.

Marina Tsvetayeva, Anna Ahmatova'yla birlikte Rus şiirine derin bir kadın soluğu getirmiş olduğu için de değerlidir. Hiçbir toplumsal dayatma ve kalıbı kabullenmez Tsvetayeva; tarih boyunca şu ya da bu nedenle ayıplanmış/küçümsenmiş/hor görülmüş kadınların hikâyelerine kendi penceresinden bakar, algı tazeler, şaşırtır.

Birkaç söz de çeviri üzerine... Tsvetayeva'nın şiiri her şeyden önce sese ve ritme dayalı, şarkılı bir şiir. Söz konusu Tsvetayeva olduğunda bu neredeyse tüm şiirler için söylenebilecek söz klişenin ötesine geçiyor ve vahim bir gerçeği ifade ediyor. Tahmin edileceği gibi çeviriyle ilgili en büyük zorluk bu ses düzenini şiirin imgelerinden ayırmadan koruma gayretiydi. Bunun başarıldığını iddia etmek zor, fakat şiir çevirisinde mecburen verilen fire bir yana, erek dilde yeni imkânların da ortaya çıktığı şaşırtıcı anlar yakalanıyor. Dolayısıyla ortaya çıkan "Türkçe Tsvetayeva" biraz bu sürprizlerin de ürünüdür. Bu çevirinin daha iyi çevirileri çağırması umuduyla...

Rusya'dan Sonra (1922-1925) için önsöz

Lev Mnuhin, Sovyet Kültür Vakfı, Kültür Merkezi
Şair Marina Tsvetayeva Evi, SOVArt, Moskova, 1990

1928 yılında Tsvetayeva'nın *Rusya'dan Sonra* adlı şiir kitabı yayımlandı. Bu kitap Tsvetayeva hayattayken basılan son kitabı ve sanatındaki en önemli aşamalardan biri olacaktı. Kitap, şairin yurt dışına göçtükten sonraki ilk üç yıl içinde yazdığı 160 şiirden oluşuyordu (1922, Berlin; 1922-1925, Prag).

Kitabın tasarısı şairin zihninde basımından çok önce belirmişti. Prag'da yayımlanan *Svoimi Putyami* dergisinin (1925, 8/9. sayı, s. 8) hazırladığı "Yazarlar — Rus Edebiyatına ve Kendilerine Dair" konulu ankete verdiği cevaplarda Tsvetayeva şöyle diyordu: "1922 baharından 1925 güzüne dek yazdıklarım arasında *Niyetler* adlı 1922-1925 senelerine ait şiirlerin yer alacağı bir kitap var." *Niyetler* kitabın olası adlarından biriydi. Başka adlar da düşünülmüştü. Prag gazetesi *Dni*'nin 8 Şubat 1925 tarihli ilanında Gnezdo Yayınevi'nin Marina Tsvetayeva'nın *Defter* adlı şiir kitabını yayına hazırladığı yazıyordu (bu ad sonradan kitabın iki bölümünde *İlk Defter* ve *İkinci Defter* olarak kullanıldı).

Önceki kitaplarından farklı olarak Tsvetayeva bu sefer yeni imlayı kullanmaya karar vermişti¹ (“yeni imlaya razıyım, zira kitabın okuru Rusya’da”). M. Gorki’ye 1927 Ekim’inde yazdığı mektupta şöyle sürdürüyordu düşüncesini: “... Yakında kitabım *Rusya’dan Sonra* çıkacak: Buradayken yazdığım tüm lirik şiirler — size göndereceğim. Siz bir şekilde Rusya’da basılmasını sağlayabilseniz müthiş olurdu (içinde hiç politika yok) — böylece kitap yurduna dönmüş sayılırdı. Burada kimsenin ona ihtiyacı yok, oysa Rusya’da hâlâ hatırlıyorlar beni.” (*Noviy Mir*, 1969, 4. sayı, s. 200).

Aynı yıl Çek arkadaşı A. Teskova’ya yazdığı mektupta Tsvetayeva neden kitaba bu adı verdiğini şöyle açıklıyor: “Bu ad çok şeyler söylüyor bana. Birincisi –adı üstünde– Rusya’dan sonra yazılanlar. İkincisi, insan salt Rusya’yla yaşamaz. Üçüncüsü, Rusya benim içimde, ben Rusya’da değilim... Genel olarak da sade ve net bir isim.” (Marina Tsvetayeva. *A. Teskova’ya Mektuplar*. Prag, Akademiya Nauk Yayınları, 1969, s. 51).

1927 yılında kitaba bir yayıncı bulundu. Paris’te faaliyet gösteren isimsiz küçük bir yayınevinin başındaki İ.Y. Povolotski’ydi bu. Aynı yılın Ekim ayında Tsvetayeva son düzeltmeleri gönderdi. (...) Kitap 1928 yılının Nisan ayında yayımlandı. Kesin olmamakla birlikte 500 nüsha basıldığı düşünülüyor.

Kitabın ilk eleştirmenlerinden birisi Pasternak’tı. Tsvetayeva ona kitabın el yazmasını basılmasından çok önce göndermiş ve coşkulu bir yanıt almıştı. 1927 yılının yazında Tsvetayeva cevaben şöyle yazmıştı Pasternak’a:

“Kitabımın değerini abartıyor olmalısın. Hasretten başka bir değeri yok ki onun. Son lirik kitabım olduğunu bilerek gönderiyorum onu. Üzülmeden. Elinden gelen şeyleri yaparsın. O kadar. Kitaptaki

1 1918 Rusçada İmla Reformu’yla alfabeden telaffuzda karşılığı olmayan bazı harfler çıkarılmıştı. Devrimden önce hazırlanmaya başlanan bu reform geniş kitlelerce yine de Bolşevik reformu olarak algılanmıştı.

şiiirleri yazarken elimden her şey geliyordu. Bu lirik şiiirler (gölüyorum, *poem*'ler² lirik değil sanki! Fakat tek tek şiiirlere lirik diyelim biz) — hem inancım, hem hakikatim oldu, canımı kurtardı, çekip çıkardı beni — kendince, bence bir yerlere götürdü...”

Tsvetayeva kitaba ilişkin yorumları heyecanla bekliyor olmalı çünkü Haziran'ın başında kız kardeşine yazdığı mektupta hâlâ bir yorum almadığıyla ilgili kaygısını dile getiriyor. Neyse ki kısa süre sonra Paris'in başlıca üç göçmen gazetesi bir hafta içerisinde *Rusya'dan Sonra*'ya ilişkin geniş değerlendirmelere yer verdi. İlki 17 Haziran'da *Dni* gazetesinde M.S. imzasıyla Mark Slonim tarafından kaleme alınmıştı. İki gün sonra *Vozrojdeniye*'de gazetenin kadrolu eleştirmeni Vladislav Hodaseviç'in ve iki gün sonra da *Posledniye Novosti*'de baş eleştirmen Georgiy Adamoviç'in makaleleri yayımlandı.

Eleştirmenler işte şunları yazıyordu *Rusya'dan Sonra* için: “Neden Tsvetayeva'nın şiiirleri hoşuma gidiyor ve neden 'artıları' gözümde 'eksilerinden' ağır? İşin aslı, bu artılardan biri istisnai şekilde büyük ve anlamlı ve hiçbir şey ondan daha ağır basamaz; Tsvetayeva'nın şiiirleri kelimenin en yoğun anlamıyla erotik, aşk saçıyorlar ve aşkla dolular, dünyaya yönelir ve onu uçtan uca kucaklamak ister gibiler. Bu onların başlıca cazibesi. Bu şiiirler ruh cömertliğinden, kalp müsrifliğinden yazılmış — daha açık nasıl söylenir bilmem. Tsvetayeva'nın şiiirlerini okuyan insanın gerçekten de daha iyi, daha sıcakkanlı, daha fedakâr ve asil olacağını tahayyül etmek güç değil. İtiraf etmek isterim ki ben estetiizmi Tsvetayeva'nın şiiirlerini reddedecek raddeye getirmek için gerekli güce de isteğe de sahip değilim. Bu yüzden bu şiiirleri 'kabul ediyorum'. Ve tüm çekincelerim bu temel itirafı sarsacak denli güçlü değil.” (Georgiy Adamoviç).

Tsvetayeva'da duygusal basınç o denli güçlü ve yoğun ki şairin kendisi bu lirik akışa güçlkle yetişiyor sanki. Tsvetayeva her bir izlenimi, ruhun her bir devinimini öylesine önemsiyor ki esas kaygısı,

2 Epik şiiir.

en çok duyguyu en kesin sıralamayla verebilmek olmalı — değerlerini küçümsemeden, aslolan ile ikincil olanı birbirinden ayırmadan, sanatsal olandan ziyade psikolojik doğruluğa meylederek. Tsvetayeva'nın şiiri bir günce olmaya çalışıyor..." (Vladislav Vodaseviç).

"Tsvetayeva'nın trajik ilham perisi her zaman en güçlü direnç çizgisinde yol alıyor. Kimilerinin romantizm olarak adlandırabileceği kendine has bir aşırılık var onda. Evet, galiba bunun adı romantizm, eğer mevzu bahis en uç sınırlara eğilim ve suni kısıtlamalara duyulan nefretse – duyguların, fikirlerin ve tutkuların kısıtlanmasına... Şiirleri gerçekten de böylesi bir tutkuyla dolu, onlardaki neredeyse ürkütücü yoğunluk zayıfları korkutuyor çünkü Tsvetayeva koşusunun sürüklediği yükseklerde havasız kalıyorlar." (Mark Slonim).

Rusya'dan Sonra
[1922-1925]

O kelimelerin bir saati var.
İşitmenin sağırılıklarından
Tıkır tıkır alıyor
Haklarını yaşam.

İhtimal omuzdan,
Dayandığı bir alnın.
İhtimal ışıktan,
Görünmeyen gündüzün.

Nafile bir telden şu
Tozlarım — çarşıftan savrulan.
Korkuma saygı duruşu
Saygı duruşu toprağıma, savrulan.

Sıcacık keyfiliklerin
Saati — sessizcecik ricaların.
Topraksız kardeşliklerin
Yeryüzü yetimliklerinin.

11 Haziran 1922

Dert makamı,
Dünyevi aşklar.
Eller: Işık ve tuz.
Katran ve kan – dudaklar.

Bir gürültü sol göğüste
Alnın usulca dinlediği.
Kim severdi seni böyle —
Alnını taş vurur gibi?

Tasavvurlarıyla Tanrı! Tanrı,
masallarıyla!
İşte bir tarla kuşu, işte
bir hanımeli,
İşte avuç avuçmuş,
işte dökülmüş gitmiş

Yabaniliğim ve
sessizliğimle,
Gözyaşından mamul gökkuşağımla,
Sokulmalarım,
mırıltılarım, onlarla...

Sen ki sevgili hayat!
Açgözlüsün ama!
Unutma yaslananı
Sağ omzuna.

Karanlıkta cıvıltılar...
Kuşlarla uyanışım!
Şendi böyle gelişim
Hikâyene sızıışım.

12 Haziran 1922

Gece fısıltıları: İpekleri
Şuraya buraya dağıtan eller.
Gece fısıltıları: İpekleri
Şöyle böyle düzelten diller.
Hesapları
Tüm gündüz kıskançlıklarının —
Tutuşması
Cümle geçmiş zamanların —sıkıp da dişlerini—
Ve kesildi
Tartışma
Bir hışırtyla...
Ve bir yaprak
Değdi cama...
İlk kuşun ıslığı.
— Nasıl temiz! — İç geçirir.
O değilmiş. — Bitti.
Gittim.
Ve titredi
Omuz.
Beyhudelik
Bile ne ki.
Son.
Sanki hiç olmamış.

Ve tüm bu boşunallığa
Şafağın kılıcı indi.

17 Haziran 1922

Kanunu hatırla:
Burada mülk edinme!
Ki sonradan,
Dostlar Şehrinde:

O boş,
O sarp
Erkek göğünde
— Altına kesmiş —

Nehirlerin ters aktığı âlemde,
Kıyısında — bir nehrin
Almak için mevhum eline
Mevhumluğunu başka bir elin...

Çıtırtısı küçük bir kıvılcımın,
İnfilak — ve karşı infilak.
(Tekinsizliğini avuçların
Tokalaşarak saklamak!)

Kılıç gibi düz kumaşların
Ah, ahenkli parıltısı —
Göğünde erkek tanrıların,
Erkek törenlerin ısıltısı!

Böylece, toylukların:
Eşitliklerin ortasında,
Serin enginliğinde şafağın
Ten yanıklarında

Oyunların — Kupkuru rüzgârda
Selam, tutkusuzluğu ruhların!
Tarpeia Kayalarının³ semasında!
Göğünde Sparta dostluklarının!

20 Haziran 1922

3 Eski Roma'da suçluların üzerinden atıldığı kaya.

Efendimiz, söyle ne zaman
Varıp değecek ömrüme
Saçlarda huzuru akların,
Huzuru yücelerin, söyle.

Kadim sessizliği ne zaman
O ilk maviliklerin
Bir ömrü taşımış tastamam
Yüksek omuzlarıma değin.

Sen, Tanrım, yalnız sen
Bir tek sen ve hiçbiriniz başka,
Kuştüyü sırtlardan ilkin
Atılışımdı mor dağlara.

Aldırmayıp geveze ağızlara
Rüyaydı — dinlediğim — otlardı...
(Burada, sanatların deryasında,
Nam salmışım — söz ustası!)

Ve nasıl da yoruldum
Yalanların ağır vergisinden,
Nasıl son damlasıyla kanımın
Vardım ağacın ilk titreyişine...

Merhaba! Ok değil, değil taş:
Benim! — Cananların en canlısı:
Yaşam. İki elimle canhıraş:
Dalarım uykuna, doyulmamış.

Versene! (İki ucu keskin dilde:
Al! — Yılanın çifte sivriliği!)
Perişan saçlı sevincimle
Buyur et beni olduğum gibi!

Sokul! — Bugün gün ıskunada,⁴
—Sokul! — Usuldan! — Sokul! — Satenden!
Yeni derimleyim işte karşında
Yaldızlı derim, yedincisinden!

—Benimsin! — cennet ne ki başka
Elimdeyken, ağzımın kıyısında:
Yaşam sevinçtir, kapıları açık ardına
Ve sevinç sabah selamınla gelir!

25 Haziran 1922

4 Iskuna: Brikten küçük, iki direkli bir tür yelkenli gemi.

Kimileri yasa tanımaz.
Uykunun kuşkusuz saatinde
Hakşinas ve kutsal uykunun
Kimileri hiç uyumaz:

Bakınırlar — en gizli saklı
Goncanın içine: Yoksun!

Kimileri kaide bilmez:
Tüm dudaklarda son
İşyanların kuraklığı
Kimileri hiç içmez:

Kurcalarlar — ve sıkarak
yumruklarını — çöllere vururlar kendilerini!

Kimilerine, ne yalan söylemeli,
Pahaliya patlar yaşaması.

25 Haziran 1922

Gelir geçer sanırdım günler
Ve eller birleşir — tutkusuz.
Bir çırpıda, el verir, dostum,
Sevmeyi durdururuz.

Çok var daha!
Sızmasına şafağın çatlaklardan
(Geç değil!) — kuşlar hâlâ
Söylemedi şarkısını uzaklardan.

Tetikte ol!
Bu son bahis!
Hayır, dostum, iş işten geçti artık
Mademki: “Yarın yine görüşürüz!”

Döner durur mu öylece devran!
Değer, dostum, tam kalbimize!
Mümkün değil buralardan
Ertelemek ölümü çok ötelere!

Ölüler ki uyur hiç değilse!
Ve bilmez rüyalarım bir tek
Nedir uyku! Salla öyleyse
Küreği dostum ve dursun bellek!

9 Temmuz 1922

Sibylla⁵

1

Sibylla: Yanık, sibylla: Bir ağaç gövdesi.
Tüm kuşlar öldü, Tanrı içine girdi.

Sibylla: İçilmiş, sibylla: Kurumuş.
Kurumuş tüm damarları: Gayretkeş!

Sibylla: Ayrılmış, sibylla: Yutağı
Kaderin ve ölümün! — Kızlar içre bir ağacın yutağı.

Hükümrân bir ağaç çıplak ormanda —
Ateş ki ilkin çıtırdadı ağaçla.

Sonra, gözkapaklarının altında — kaçarcasına, ansızın,
Kuru nehirlerle Tanrı havalandı.

Ve birdenbire, dışarıda aramaktan yılarak:
İçimde! — Kalbi ve sesiyle yığılarak.

Sibylla: Kâhin! Sibylla: kubbe!
Ve geliverdi beklenen Müjde

5 Efsaneye göre, Apollon'un ölümsüzlük bahşettiği kâhin kadın. Tsvetayeva onu, içinde kehanetin gerçekleştiği kurumuş bir ağaç gövdesi/mağara olarak tasavvur ediyor.

Eskimeyen o saatte, otların ağarmışlığına

Ölümlü bekâret, oldu mağara

Fevkalade bir sese ...⁶

— yıldız kasırgasına

Canlılara veda edip Sibylla.

5 Ağustos 1922

6 Tsvetayeva, Ovid'in *Dönüşümler*'inden bir dizeyi kitaplarından birinde epigraf olarak kullanmayı düşündüğünü yazar. O dize, Ovid'in Sibylla'ya söylediği şu sözlerden oluşur: "Damarlarım kurusun varsın, kemiklerim çürüsün, ama SESİMİ, SESİMİ, bırakır bana kader!"

Taştan gri bir kütlesin,
 Koparmış bağını çağıyla.
 Ve vücudun — sesinin
 Çınladığı mağara.

Köklerin gecede — gözlerin
 Yumulu, mazgalların kör
 Orakçı kadınların alacalığı üzerinde,
 Sağır dilsiz bir kale.

Sağanaklar bir yağmurluk
 Örtüyor omuzlarına, mantar yosun tutuyor.
 Binyıllar çarpıp duruyor
 Donakalmış kayalarına.

Dağın vay haline! Ağır gözkapaklarının
 Altında, basiretli karanlıklarda —
 Kilden parçaları
 Saltanatların ve toza dumana

Bulanmış muharebelerin...

6 Ağustos 1922

Sibylla'dan bebeğe:⁷

Göğsüme, bebeğim, sokul:
Doğum — günlere düşmektir.

Bulutların ardındaki hiçbir yer kayalarından,
Bebeğim,
Nasıl düştün böyle aşağılara!
Bir ruhtun sen, şimdi tozsun.

Ağla, bebeğim, onlar ve bizim için:
Doğum — zamana düşüştür!

Ağla, küçüğüm, bundan böyle ve yeniden:
Ölüm — kana düşüştür,

Ve toza,
Ve zamana...

Mucizelerinin şafağı nerede?
Ağla, küçüğüm: Doğum ağırlaştırır!

Cömertliğinin madenleri nerede?
Ağla, küçüğüm: Doğum hesaba,

7 şiir buraya gelecekten iç aidiyeti nedeniyle taşınmıştır. (Marina Tsvetayeva'nın notu)

Ve kana,
Ve tere...

Ama kalkarsın! Dünyada ölüm denilen şey
Gök kubbeye düşüştür.

Ama görürsün! Aralanışı
Gözkapaklarının — ışığa doğuştur.

Şimdiden —
Ebediyete.

Ölüm, küçüğüm, uyumak değil kalkmaktır.
Uyumak değil, gerisin geriye.

Yüzerek, küçüğüm! Basamak artık
Geride...

—Ayaklan güne.

17 Mayıs 1923

Fakat iki kişiye dardır
Sabahların sevinci bile.
Alnıyla itip kendini
Ve gömölerek içine,

(Zira gezgin — Ruh'tur,
Ve yürür yalnız başına),
İlk çamura değin
Eğerek duyusuunu —

Kaynağa vardığında,
Dinle-dinle, Âdem,
Nehirlerin damarları
Ne söylüyor kıylara:

— Hem yolsun sen, hem hedef,
Sen hem izsin hem de ev.
İki kişiyken keşfedilecek
Toprak yok hiçbir yerde.

Alınların gökçe obasına
Hem köprü hem infilaksın.
(Yegâne erk Tanrınındır
Ve kıskançtır içlerinde).

Kaynağa vardığında
Dinle-dinle, Âdem,
Nehirlerin damarları
Ne söylüyor kıylara:

—Sakın hizmetkârdan,
Baba evine döndüğünde
Gururla çaldığında boru⁸
Köle sayılmamak için.

Kadından sakın,
Küllerini silkip vardığında,
Gururla çaldığında boru
Yüzüklerle çıkmayasın ortaya.

Kaynağa vardığında
Dinle-dinle, Âdem,
Nehirlerin damarları
Ne söylüyor kıyılara:

—Sakın! Akrabalık
Üzerine kurma zirvelerini.
(Zira kalbimizde
Kadına yeğdir erkek).

Diyorum ki, özenme
Kartala — yükseğe
Düşen için hâlâ
Elemilenir — Davut!⁹

8 Kıyamet Günü kastediliyor.

9 İncil'e göre Kral Davut'un oğlu Abşalom tahtı ele geçirmek için babasına karşı isyan başlatır. Peşine düşenlerden kaçmaya çalışırken saçları bir meşenin dallarına dolaşır ve gökle yer arasında asılı kalır. Davut oğlunun ölümüne derinden yanar.

Kaynağa vardığında
Dinle-dinle, Âdem,
Nehirlerin damarları
Ne söylüyor kıyılara:

—Mezarlardan sakın:
Zinacı kadınlardan bile açtırlar!
Ölüydü ve çürüdü:
Sakın lahitlerden!

Dünkü doğrular evde
Pis koku ve döküntü.
Hatta külünü bile
Savur rüzgârlara!

Kaynağa vardığında
Dinle-dinle, Âdem,
Nehirlerin damarları
Ne söylüyor kıyılara:

—Sakın!

8 Ağustos 1922

Lethe'nin sualtı ışığı,
Kızıl kalbin kör taşı.
Donup kaldı neşter,
Yarınca şarkıcının boğazını:

Ne kraterlerin kızgınlığı,
Ne çöplüklerin yangını —
Erimemiş bir inci
Şarkıcı boğazın acısında.

Dağın vay haline! Yontarız,
Eritiriz, can veririz — boş yere.
Çünkü erimez
Ses huzmesinde

İnci...

Demirle girsen hırıltıya,
Binlerce testere ve delgiyle —
Şarkıcı boğazın acısında
Bir dikendir o çıkarılmamış.

11 Ağustos 1922

Ağaçlar¹⁰

(Çek dostum

Anna Antonovna Teskova'ya)

1

Ümidim faniden yana,
Büyülenmeye hevesim yok.
İhtiyarlığın fundasına,¹¹
Gümüşe çalan toprağa,

— Gölgemin şanını varsın
Borazanlar duyursun! —
Fundasına kayıpların,
Kurumuş derelerin.

İhtiyarlığın fundası!
Çıplak taşın uru biçimsiz!
Ve yetimliklerimiz hep aynı
Buna inanır inanmaz,

10 Bu şiir dizisi, Tsvetayeva'nın Prag'da tanıştığı yazar ve çevirmen Anna Antonovna Teskova'ya ithaf edilmiştir. Tsvetayeva Teskova'yla arkadaşlığını Rusya'ya dönene kadar sürdürmüştür.

11 Fundanın, çiçekler arasında yalnızlık ve çaresizliğin sembolü olduğu söylenir.

Çıkarıp attıktan sonra
Son sırmalı kumaşın parçalarını —
Harabeler fundasına,
Kuru dereler fundasına.

Hayat: Dostlukların çift ruhluluğu
Ve ucubeliğin boğuculuğu.
Aklarla ve kuru toprakla,
(Çünkü serttir kılavuz),

Yukarılara, üvezin
Kral Davut'tan da güzel olduğu!
Aklar fundasına,
Kuru denizler fundasına.

5 Eylül 1922

Kızgın ruh kırgınlıktan
 Zil zurna sarhoş olunca,
 Yedi kere tövbe edince
 Şeytanlarla savaşıma —

Uçuruma savurduklarıyla değil
 Ateş sağanaklarının;
 Bayağılığıyla günlerin,
 Cehaletiyle âdemin —

Ağaçlar! Size gelirim! Kurtulmaya
 Pazarların iniltisinden!
 Göklere yükselişinizle
 Boşalır kalbim derinden!

Tanrıya kafa tutan meşe!
 Tüm kökleriyle giden savaşa!
 Kâhin söğütlerim benim!
 Akağaçlarım bakire!

Karaağaç — öfkeli Abşalom,
Çam — dudaklarımın ilahisisin,
İşkencede tüyleri diken diken olmuş:
Kederi bir üvezin...

Size! Titreyen cıvasına
Yaprakların — dağılıyor bile olsa!
İlk kez açmak için kucağımı!
El yazmalarımı fırlatıp atınca!

Yeşil akislerin oğlu...
Ellerime — dökülen..
Perişan saçlılarım benim,
Benim titreyen güzellerim!

8 Eylül 1922

Saçlarımın altın rengi
Usulca dönüyor beyaza.
—Acımayın ama hiç! Her şey gerçekleşti
Göğsümde birleşti ve erişti her şey uyuma.

Erişti — tüm uzaklar kavuştu
İnleyen borusunda varoşların.
Tanrım! Ruhum gerçek oldu:
Senin en mahrem maksadın.

Yanmayan tuzunu
Düşüncemin hiç verir miyim
Verir miyim külünü Anka'nın
Geçici süslerin katranı uğruna?

Senin de rengin gümüşe yakın,
Gürleyen göğ ve dumanlara,
Yoldaşım, genç aklarına *davanın* —
Ekle düşüncemin aklarını da.

Kibri büyük altın papatya,
Saltanatınla övünme,
Dertlerin genç aklarına
Defne yaraşır ve onurlu meşe.

17-23 Eylül 1922

Bunlar külleri hazinelerin:
Kayıpların, küskünlüklerin.
Karşısında bu küllerin
Tuzla buz olur granit.

Güvercin üryan ve apaydın,
Yaşamaya meyilsiz çiftiyle.
Ve külleri Süleyman'ın
Tekmil beyhudelik üstünde.

Bitimsiz zamanın
Pürhiddet tebeşiri.
Demek kapımı çalan Tanrı —
Ev küle dönmüş mademki!

Yıkım içinde yitmeyen,
Düşlerin ve günlerin efendisi,
Dikey bir alev gibisin sen
Ruhum — erken akların indiği!

Ve siz değildiniz beni yollayan,
Seneler, cephe ardına!
Zaferi — saçlarım ağaran
Ölümsüz güçlerin hâlâ.

27 Eylül 1922

Tanrı

1

Çizgileri müphem çehre.
Ciddiyet ve letafet.
Cübbeleri bölüşenler cümle¹²
Sende birleştiler nihayet.

Dökülen yaprak ki onlar,
Moloz ki ve yumuşamış.
Cümle çılgık çağlayanlar
Varıp sende ki durulmuş.

Paslara karşı bu zafer —
Zafer bu, kanla çelikle.
Cümle yere serilenler
Ayaklandılar seninle.

1 Ekim 1922

¹² İncil'deki "O'nu çarmıha gerenler giysilerini bölüşmek için kura çektiler" sözüne atıfla.

Dervişlerle kumruların
 Yetim ilahisi dudaklarda
 Ağaçlar koşuyor ya, sakın
 Uzanıp giden ayaklarınca
 Cüppen olmasın, ağaçların?

Ormanların, koruların.

Kitaplarla tapınakları
 Verip insanlara — göğe ağdın.
 Koştun gizli muhafızların
 Yanın sıra — çam ormanları:

—Saklarız! — Vermeyiz ele!

Kaz izleri bırakıp ardında
 Kutsayıp Dünyayı uykuya saldın.
 Koştun titrek kavaklarla —
 Oğluna yapılanı bağışladın!

Dervişler türkü tutturdı:
 —Karanlık, ah, karanlık orman!
 Dervişler türkü tutturdı:
 —Ah, atılan son haça yan!
 Ve Tanrı dirildi kilise çatılarından!

4 Ekim 1922

Yok, bağlayamazsınız onu
 Alametlerinize, yüklerinize!
 Geçer en küçük delikten
 Bir jimnastikçi zarafetiyle...

Açılır kapanır köprülerden
 Karışıp göçmen sürülerine,
 Yol boyu telgraf direklerinden
 Tanrı kaçıyor bizden ötelere.

Yok, öğretemezsiniz ona
 Kalakalmayı, kadere alışmayı!
 Duyguların yerleşik batağından
 Kopmuş buz parçası ak saçlı.

Yok, yetişemezsiniz ona!
 Hamarat saksılarda
 Evcimen bir begonya gibi
 Yetişmez Tanrı camlarda!

Beklediler kemerler altında
 Hep çağrıyı ve mimarı.
 Şairler de pilotlar da —
 Yitirince umarını.

Çünkü kaçtı o, değiştirdi yerini.
 Zira yıldızların koca kitabı
 Az'dan İjitsa'ya¹³ değin, —
 Ancak izidir harmanisinin!

5 Ekim 1922

13 Eski Rus alfabesinin ilk ve son harfleri.

Raylarda Gündoğumu

Gün doğmadan tepelerden
Kışkırtılmış tutkularıyla,
Puslardan ve traverslerden
Sil baştan kurdum seni Rusya.

Puslardan — ve demirlerden,
Puslardan — ve griliklerden.
Gün doğmadan tepelerden
Makasçı işe girişmeden.

İnsaflıyken şimdilik sis,
Göz göz granit uyurken
Tuvallerde bir muamma
Damalı tarlalar seçilmezken...

Puslardan — ve sürülerden...
Yalan söylerken kara yağız çelik
Haberler uçurarak delişmen —
Moskova çok ötelerdeyken!

Böyle, inatçı bakışlar altında —
En bedensizi mülkiyetlerin
Nasıl da yayılıp gitmiş Rusya —
Bedenine üç koca tuvalin!

Ve — çeviririm daha hızlı!
Görünmez raylar boyunca
Evsizlerin vagonlarını
Yollarım puslar boyunca:

Tanrı ve insanın gözünde
Sonsuza dek yitmişlerin
(Derler ki: Kırk insan ve
Sekiz at¹⁴ için var yerleri)

Böyle, ortasında traverslerin
Uzak, iner kalkar parmaklıkken,
Puslardan ve traverslerden,
Puslardan — ve yetimlikten,

Gün doğmadan tepelerden
Kışkırtılmış tutkularıyla,
Puslardan ve traverslerden
Sil baştan kurdum seni Rusya.

Alçaklık ve yalandan ari:
Uzaklık — ve iki mavi ray...
Ve işte, karşınızda! — Sahil!
Hatlar, hatlar boyunca kay...

12 Ekim 1922

14 Dönemin trenlerinin üzerine yazılan, her bir vagona 40 insan ve 8 at taşınabileceğine ilişkin yazı.

Mülteci

Burada, aranızda: Evlerin, paraların, dumanların,
Damların, Düşüncelerin,
Sizinle sevişmeden, birleşmeden sizinle,
Bir tür —
Schumann gibi süpürerek baharı eteklerinin altında:
Daha yukarı! gözden ırağa!
Bülbül tremolo'su gibi boşlukta —
Bir seçilmiş insan.

Ürkek mi ürkek çünkü gerip çarmıha —
Yalıyorsunuz ayaklarınızı!
Fıtıklar ve kütleler arasında kayıp
Bir Tanrı günah yuvasında.

Fazla! Üstün! Gurbet! İsyan! Yukarılardan
Vazgeçmemiş... Darağaçlarını
Kabul etmemiş... Yırtık pırtık döviz ve vizeler arasından
Ey mülteci, kaç uzaklara.

9 Şubat 1923

Azrail¹⁵

Sevincine sebep olmadım,
Ağlamadın hiç göğsümde...
Değişmezdin, sarsılmazdın
Sönmüş meşaleden¹⁶ bile:

Ruhumun başucunda,
Ayakucunda çırpınışımlın
(Sebeup olmadım titreyişine, —
Düşüşüme sebep olmadın)

Azrail! Aysız gecelerde
Ve yıldızsız, yollar kördüğüm.
Bu ağır mı ağır saatlerde
Sana yük olmayacağım...

Azrail? Çıkışsız gecelerde
Ve yıldızsız: Maskeler düşmüş!
Bu ağır ağır soluyan saatte
Sana çok olmayacağım...

Sonra parmağınla meşale gibi
Yaz griliklerine şafağın
Sana Eros değil de
Azrail diyen kadını.

16 Şubat 1923

15 Tsvetayeva şiire ölüm meleşinin İslam ve Musevilikteki adı olan Azrail'in adını vermiş.

16 Sönmüş ve baş aşağı duran meşale ölümün simgelerinden biridir.

Ofelya'dan Hamlet'e

Hamlet — sımsıkı gerilmiş kuşağıyla,
İnancını yitirmenin ve bilginin halesiyle,
Solgun — son atomuna kadar...
(Bin kaç yılında basılmış öyle?)

Küstahlığınız ve boşluğunuz tat vermiyor!
(Tavan arası ergen döküntüleri!)
Bir tür ağır kronik olarak siz
Yatmıştınız bir vakit bu göğüste!

Bakir! Kadın düşmanı! Abes
Cinleri seçmiş!.. Bir kez olsun
Düşündünüz mü — neydi kopardığınız
Küçücük tarhından deliliğin...

Güller mi?.. Ama onlar — şşşt! — Gelecektir!
Koparırsınız — yenileri yetişir! Bir kez olsun
İhanet etmiş midir güller? Sevenlere —
Bir kez olsun? — Seyrelmişler midir?

İşiniz bitince (verince kokunuzu!) boğulup gidersiniz...
—Hiç olmamış gibi! — Fakat erişince saati geliriz akla
Dere kroniğinde belirince siz
Hamlet — kuşağı sımsıkı gerilmiş...

28 Şubat 1923

Ofelya'nın Kraliçeyi Savunusudur

Prens Hamlet! Yeter kurtlanmış çöplükleri
Kurcaladığın... Sen güllere bak!
Tek bir gün uğruna son günlerini
Sayan kadını düşün, bırak.

Prens Hamlet! Yeter karaladığın
Kraliçenin ruhunu... Bakirlere düşmez yargılamak
Tutkuyu. Suçu daha da ağırdı — Fedra'nın:¹⁷
Ki bugün bile dillerden düşmez adı, bak.

Düşmeyecek de! — Sizse tebeşirle
Çürük karışımı bir şey... Kemiklere atın iftira,
Prens Hamlet! Düşmez size
Tutuşan kanı yargılamak.

Ama eğer... O zaman sakının kendinizi!.. Levhaların içinden —
Yukarılara — mahrem odasına — ve doyasıya!
Kraliçemi korurum ebediyen—
Ben ölümsüz tutkunuz Ofelya.

28 Şubat 1923

¹⁷ Yunan mitolojisinde, Girit Kralı Kral Minos'un kızı, Atina kralı Theseus'un ikinci eşi. Üvey oğlu Hippolytos'a gönlünü kaptırdı, ama onun tarafından reddedildi. Nihayetinde Hippolytos Fedra'nın attığı bir iftira yüzünden öldü. Fedra intihar etti.

Teller¹⁸

Dizi

*Des Herzens Woge schäumte nicht
so schön empor, und würde Geist,
wenn nicht der alte stumme Fels,
das Schicksal, ihr entgegenstande.¹⁹*

1

Empyros'u²⁰ taşıyan
O ezgili direklerden
Payımı yolluyorum sana
Yeryüzü küllerinden.
İç çekişler
Patikasında — direğe çakılmış
Tellerinden telgrafın: se — vi — yo — rum...
Yalvarıyorum... (basılı forma)
Sığmaz! Daha kolay tellerden!
O direkleri ki Atlas²¹
Kaldırıp gök sakinlerinin
Hipodromunu indirmiştir yere...
O direkler boyunca
Der ki telgraf: el — ve — da...

18 Bu şiir dizi Boris Pasternak'a ithaf edilmiştir.

19 Alm. Yürek dalgası böyle kabarmaz ve Ruh var olmazdı, eğer yoluna yaşlı dilsiz bir kaya çıkmasaydı – Kader. (Alman yazar Friedrich Hölderlin'in *Hyperion*, *Yunanistan'da Bir Münzevi* adlı romanından alıntı).

20 Antik Yunan'da tanrıların katı olarak bilinen göğün ateş ve ışıktan en yüksek katı.

21 Yunan mitolojisinde Zeus tarafından, Olympos'a saldırdığı için gök kubbeyi taşımakla cezalandırılan kahraman.

Duyuyor musun? Yırtılmış bir gırtlak
Son haykırışını: ba — gış — la...
Ekin denizlerinin üzerinde yelkenler,
Sessizdir Atlas Yolu da:

Yukarı, daha yukarı — ve bir — le — şir
Ariadne'nin sözünde: dön bir,

Dön bak!.. Bedava hastanelerin
Hazin yakarısına: yok çıkışım!
Çelik tellerin
Uğurlaması — sesleri Hades'in²²

Uzaklaşan... Uzaklara
Yakaran: ey — vah...

Merhamet! (Bu koroda — Onu
Seçebilir misin?) Ölüm öncesi çılgığında
Direnen tutkuların —
Evridiki'nin²³ esintisi:

Tümsek — ve — hendekleri aşan
Ah'ı Evridiki'nin,

De ki —

17 Mart 1923

22 Yunan mitolojisinde, ölümlere hükmeden yeraltı tanrısı.

23 Yunan mitolojisinde, Orfe'nin, yeraltı karanlığından dönmesine izin verilen sevgilisi. Tanrılar Orfe'ye tek bir şart koşar: Evridiki'yi yeryüzüne çıkarırken bir kere bile dönüp yüzüne bakmayacaktır. Orfe'nin elinden gelmez bu ve Evridiki tekrar karanlığa gömülür.

Söylemek için sana... yok olmaz, mısralara
 Kafiyelelere sıkış tepiş... Kalp — daha engin!
 Korkarım ki bu derdi anlatmalara
 Yetmez külliyatı Racine'in ve Shakespeare'in!

"Herkes ağlıyor ve kan sancıyorsa...
 Herkes ağlıyor ve güllere sinmişse yılanlar" ...
 Bir taneydi Fedra'nın Hippolytos'u ama!
 Ariadne yalnızca Theseus için ağlar!

Kahr! Ne kıyısı, ne sınır taşı!
 Doğru ve hesabını şaşırdıysam da
 Sende yitirdim diyorum onları
Olmamış hiçbir yer ve hiçbir zamanda!

Neyin beklentisi — böyle boydan boya
 Kokunu kuşanan hava bile boyun eğmişken!
 Kendi kemiğim Nakşa'yken²⁴ bana!
 Derimin altındaki kanım Stiks'ken!²⁵

24 Yunan mitolojisinde, Theseus'un uyuyan Ariadne'yi terk ettiği ada.

25 Yunan mitolojisinde, ölümler ülkesi Hades'te akan nehir.

Beyhudelik! içimdeki! Ve her yerde! kapayınca
Gözlerimi: dibi yok! günü yok! Tarih de
Yalan söylüyor takvimdeki...
Sen nasıl ki Kopuşsan,
Ben Ariadne değilim öyle ve...
—Kayıp değilim ki!

Ah, hangi denizler ve kentlerde
Aramalı seni? (Bir görünmezi — bir âmâ!)
Vedamı emanet ediyorum tellere,
Telgraf direğine emanet gözyaşlarım da.

18 Mart 1923

(YOLLAR)

Her şeyi alıp, fırlatıp her şeyi,
 (Hele ki — o semaforu!)
 Okulların, karların erimedeki
 Vahşi akortsuzluğu bana... (koca bir koro

Gelsin yardıma!) Bayrak gibi kollarımı
 Sallarım da ben...
 —Utanmadan!—
 Uğuldar yüksek cereyanımın
 Lirik telleri durmadan.

Telgraf direği! Daha kıyası var mı?
 Gökyüzü var olduğu sürece —
 O ebedi iletkeni duyguların
 Dudaklardan haber verdikçe...

Bil ki gökler var oldukça,
 Ve değdiği sürece şafaklar ufka —
 Açık seçik şu yollarca
 Örerim seni boylu boyunca.

Asrın sarsıntılarından geçirip,
Siperlerinden yalanların — şu ağılardan bu ağılara —
Basılmamış iç çekişlerim,
Gem almaz tutkumsun hâlâ...

Telgraflarla değil (basit ve acil
Mühürleriyle değil sadakatlerin!)
Baharda oluklarınca akıntıların
Ve tellerince mesafelerin.

19 Mart 1923

Başına buyruk bir kasaba!
Telgraf telleri boyunca!

Şehvetimin şaşaalı çılgılığı,
Karnımdan kopup — rüzgâra!
Kalp ki bir kıvılcım manyetik
Üfler veznini havaya.

— “Veznini ve ölçüsünü?”
Dördüncü boyut alır öcünü! — atla
Üzerinden o vezinli — o ölü mü ölü —
Sahte tanıklıkların — geç ıslıkla!

Şşt... Ve şayet birden (her yerde ya hani
Teller ve direkler?) çarpıverirsen alnını
Ve anlarsan bu yorucu sözcükleri
Bil ki o sözler sadece feryadı

Yolunu şaşırmış bir bülbülün:
— Sevdiğim yok — bu dünya boş! —
Senin ellerinin Lirine meftun,
Dudağının Leyla'sına vurulmuş!

20 Mart 1923

Kara yazı değil bu! Ak kitabına
 Uzak Don'un diktim gözlerimi!
 Nerede olursan ol — varırım sana,
 Doldurur çilemi — alırım geri.

Çünkü sedir ağacından kibrimin
 İzliyorum dünyayı: Yüzen gemileri,
 Kızıl ışıkları... Altını denizlerin
 Getirir üstüne — dipten çıkarırım seni!

Var sen de çilemin tadına! Her yerdeyim:
 Tan yerleri ve madenlerim, tahıl ve iç çekişler,
 Varım, olacağım ve zapt edeceğim
 Dudaklarını — Tanrı ruhu böyle alır gider:

Nefesinden — hırıltılı saatinde,
 Başmelek mahkemesinin aşırıp
 Çitlerinden! — Sürtüp dikenlere
 Dudaklarını, çıkarırım kabrinden!

Teslim ol! Masal filan değil bu!
 — Teslim ol! — Bir daire çizip de ok...
 — Teslim ol! — Kurtulan oldu mu
 Bu avcıdan ki eli yok kolu yok:

Nefesinden... (Göğüs kabardı,
Gözler kör, dudaklar — mika...)
Büyücünün Samuel'i çağırması gibi²⁶
Kandırır — dönerim bir başıma:

Çünkü başkası olur yanında ve kıyamet
Günü olmaz boy ölçüşmek...
Dolanır ve uzanırım.
Varım, olacağım ve geçireceğim ele
Ruhunu — dudağından nasıl öperse —
Ruhları huzura kavuşturan...

25 Mart 1923

²⁶ İncil'deki bir hikâyeye göre büyücü, ölmüş Samuel'in ruhunu çağırır.
Ruh, Kral Saul'a Filistinlilerle yapacağı savaşta yenilip öleceğini haber verir.

Kralların gökte birbirlerine
Armağanlar götürdüğü saat.
(Dağdan indiğim saatte):
Dağlar bilmeye başlarlar.

Taammütler sığışmış bir halkaya.
Kaderler oynamış yerinden: Alamazlar!
(Elleri görmediğim saatte)
Ruhlar görmeye başlarlar.

25 Mart 1923

Sevgili kardeşimin son karaağacın
 Önünden geçip gittiği saatte
 (O sıra sıra dizilmiş el sallayan),
 Gözlerimden büyüktü — gözyaşlarım.

Sevgili dostumun son burnu
 Dönüp de gittiği saatte
 (İçimden “dön!” derken iç çeke çeke)
 Ellerimden büyüktü — çırpınışlarım.

Kollarım kopar gibi omuzlarımdan!
 Yalvarır gibi dudaklarım!
 Seslerini yitirmişti söz,
 Parmaklarını yitirmişti el.

Sevgili konuğumun gittiği saatte...
 — Tanrım bize bir bak! —
 Gözyaşlarım insan gözünden büyüktü
 Ve büyüktü Atlantik’in yıldızlarından...

26 Mart 1923

Sabırla, moloz kıranlar gibi,
 Sabırla, ölüm umanlar gibi,
 Sabırla, gelecek havadis gibi,
 Sabırla, intikamı büyütür gibi —

Beklerim seni (ellerim saçlarımda —
 Esir âşık nasıl beklerse Kraliçe'yi)
 Bekler gibi kafiyyeyi, sabırla,
 Sabırla, tırnaklarımı kemirir gibi.

Beklerim seni (gözlerim — yerde,
 Dişler dudakta. Donup kaldırımda).
 Sabırla, bir zevki öyle uzatır gibi,
 İpe boncuk dizer gibi, öyle sabırla.

Kızağın gıcirtısı ve gıcirtısı cevaben
 Kapının: tayga rüzgârlarının uğultusu.
 Ferman gelmiş bir yüksek yerden:
 — Dönmüş devran, girmiş gönlümün saraylısı.

Eve:
 Olsa da başka bir âlemde —
 Evime.

27 Mart 1923

Sal, ilkyaz, uykulara. Uyuyalım.
 Ayrı olsak dahi ki öyle
 Kavuşturur uyku ayrılanları.
 Bakmışsın rüyada el ele.

Her şeyi görendir o ve bilir
 Kimin avcunu — kime, kimi — kiminle.
 Kime emanet bendeki keder,
 Kederimi söyleyeyim kimlere.

Ezelî kederini (babasını tanımaz,
 Sonunu bilmez bir çocuğun!)
 Ah, kederini ve yoktur bir omuz
 Bir başına ağlayanın hüznüne!

Elden bellek olup düşene
 Taş olup köprüden düşene...
 Ağlayan doldurulmuş yerine,
 Ağlayan kiralananmış yüreğe.

Hizmet etmek — kıpırtısız — sonsuzca,
 Ve yaşamak — bir ömür — avuntusuz!
 Ve diri diri — kalkar kalkmaz! ilk ışıkla! —
 Arşive, sakatların Elysion'una,²⁷ kuşkusuz.

Ağlamak oluşumuza daha sessiz
 Çimden, madenden, acı ve sudan...
 Dikiş makinesinin sesi gibiyiz:
 Parya — parya — pam, pam, pam.

5 Nisan 1923

27 Yunan mitolojisine göre, ölüm ülkesinde kahramanların kaygısız yaşadığı, her daim bahar görülen bir bölge.

Başkalarıyla — göğüslerin pembe
Kümelerine... Dizili fallarına
Haftaların...

Bense kalırım içinde
Hazinesi aynılıkların

Tesadüfen — kumlarda, molozlarda
Bulunmuş, — duyulmuş rüzgârlarda,
Traverslerde... Tüm bakımsız istasyonlarda
Gençliğimizin sarsıldığı yollarda.

Şalım anımsar mısın? Hastalığın
Örttüğü, cehennemden sıcak
Aralanan...

Bil ki mucizesi
Derinlerin — altındadır şalımın, canlı bir nesil:

Bir şarkı! Bu ilk çocukla
Güçlü tüm ilklerden ve Rahellerden...
— Derinlerin hakiki vurgununu
Alt ederim ben hayallerle!

11 Nisan 1923

Şairler

1

Şair — uzaklardan getirir sözü.

Şairi — uzaklara götürür sözü.

Gezenler, alametler, dolambaçlı
Mesellerin izinden... Evetle hayır arası
Ve hatta savrulup çan kulesinden koparır kancayı...
Zira yolu kuyruklu yıldızların —

Yoludur şairlerin. Dağılmış halkaları
Nedenselliğin — işte bağlantısı! Alın yukarı —
Çıldırırsınız! Şair tutulmalarını
Sezmez takvim sayfaları.

Kartları karıştırandır o,
Teraziye ve sayacı yanıltan,
Okul sırasından soran soruyu,
Kant'ı altüst edip bırakan,

Bastille'lerin taştan tabutunda
Bir ağaç güzelliğindedir.
Sırra kadem basan daima,
Hep gecikilen trendir...
Zira yolu kuyruklu yıldızların

Şairlerin yoludur: Yakar hiç ısıtmadan.
Büyütmez, koparır infilakı
Sen bir eğrisin yelesini savuran
Sezilmemiştir yolun takvimlerde!

8 Nisan 1923

Fazlalıklar vardır dünyada, ilaveler,
 Sıgmamışlar ufkun dahline.
 (Rehberinize girememişler,
 Çöp çukuru evdir gözlerinde).

Kof mücefler vardır, itilmişler,
 Dilsizliği iş edinmişler — gübredir,
 Bir çivi takılan ipek eteklerinize!
 Tekerdeki çamur bile tiksindir!

Mevhumlar vardır, görünmezler:
 (Alametleridir cüzzam lekesi!)
 Öyle Eyüpler vardır ki dünyada
 Ola ki bilseler, Eyüp'e özenir:

Biz şairler — paryalarla bir uyak,
 Fakat taşarak kıyılarımızdan,
 Tanrıçalarla bir — tanrıya uzak
 Ve tanrılarla bir — bakireye ırak!

22 Nisan 1923

Nerelere gideyim, bu kör göz, bu üvey başla,
 Analı babalı, gözü uzlar dünyasında,
 Arzuların aforozlardan
 Sekerek sıçradığı!
 Nezleye gözyaşı dediği insanların!

Kaburgası ve zanaatıyla şarkıcı ben
 Nereye! — tel gibi! yanık! Sibirya!
 Hülyalarımın geçerek — geçer gibi köprüden!
 Hafifliğiyle onların
 Kantar taşlarının dünyasında.

Ne yapayım ben, şarkıcı ve ilk çocuk,
 En karanın bile gri olduğu dünyada!
 İlhamın termosta saklandığı!
 Bu ölçsüzlükle
 Ölçüler dünyasında?!

22 Nisan 1923

Ariadne

1

Terk edilmek kazır insanı
Göğse — denizcilerin lacivert dövmesi!
Terk edilmek çevirir yönünü insanın
Yedi okyanusa... Güverteden savuran
Dokuzuncu dalga mı olmalı yoksa?

Feda edilmek satın alınmaktır
Pahalıya: Geceler ve geceler ve geceler
Boyunca yitirmek aklını! Ah, çan çalmaktır —
Feda edilmiş olmak! — Sürüp gitmek ve nam salmak
Kehanetlerin dudakları ve çanı olarak.

14 Nisan 1923

—Ah tüm sesleriyle deniz kabuklarının
Şarkılar söyledin kadına...

—Her bir otun sesiyle.

—Bacchus şefkatiyle çekiyordu çilesini

—Lethe gelinciklerine susamıştı canı...

—Fakat nice tuzlu olsa da o denizler,
Adam koşacaktı onlara...

—Duvarlar devriliyordu.

—Ve yolduğu bukleler

Avuç avuç...

—Düşüyordu köpüklere...

21 Nisan 1923

Zamana Övgü

Vera Arenskaya'ya

Mülteci caddesi!

Bir nara ve fırlıyorsun

Tekerlerin doludizgin.

Zaman! Yetişemiyorum.

Vakayiname ve buselerde

Ele geçmiş... ama kum gibi

Hışır hışır ve ince ince...

Zaman, aldatırsın beni!

Saat ibreleriyle, yarıklarıyla

Kırışıkların — İcatlarıyla

Amerikaların... — Boş kumkuma! —

Zaman elinde kumaşım kısa!

Zaman, ele verirsin beni!

Yoldan çıkmış eş — düşürürsün

Yeni giysimi... — “Bizimdir, bir saat bile olsa!”

Trenler, seninle başka

İstikametlere!.. —

Çünkü *sezdirmeden* doğmuşum

Zamana! Beyhude ve nafile

Savaşın! Halifenin hükmü kısa:

Zaman! Geçiyorum seni.

10 Mayıs 1923

Gece

Soyunup dökündüğü saat tepelerin,
Değdiğin gözlerde ruhların belirdiği.
Açılmış kan savakları o gözler ki!
Açılmış gece savakları o gözler ki!

Fıskırdı kan gece misali,
Fıskırdı kan — kan misali fıskırdı
Gece! (Ses tepelerinin saati,
Dünya doldurdu kulaklarımızı!)

Görünürlüğün perdesi çekildi!
Zamanın açık seçik sütlimanlığı!
Kulaklarımızı aralayıp gözkapığı misali
İştitiğimiz, yitirip nefesimizi, ağırlığımızı.

Kulak kepçesine dönüşmüş dünya
Emip emip içine çeken sesleri,
Kepçeye ki tepeden tırnağa ruha!..
(Ruhlara gittiğin saat, kucağa gider gibi!)

12 Mayıs 1923

Gizli Gizli

İhtimal, zamana karşı kazanılabilecek
En büyük zafer ve yerçekimine —
İz bırakmadan geçip gitmektir,
Bırakmadan geçip gitmek bir gölge

Duvarlarda...
Belki de — vazgeçştir
Yolu? Silinmek aynalardan?
Ve Lermontov olup gizli gizli,
İrkilmeden kayaları geçmek Kafkaslardan.

İhtimal, en güzel avuntu
Sebastian Bach'ın parmağıyla
Değmemektir yankısına orgun?
Dağılmak, kül bırakmadan

Kabında...
İhtimal, bu hiledir
Yolu? Silinmek enlemlerden?
Zaman olup okyanus misali
Geçmek, suları ürpertmeden...

14 Mayıs 1923

Hamlet'in Vicdanla Diyaloğu

—Dipte o Şimdi, balçık
Ve yosunlara... Uyumaya
Gitti o Şimdi, — ama dipte uyku yok!
—Oysa sevdim ben onu,
Kırk bin erkek kardeşin
Sevemeyeceği kadar çok!
—Hamlet!

Dipte o Şimdi, balçık
Ve balçık!.. Ve tacı son kez
Göründü suda, kıyı tomruklarında...
—Oysa sevdim ben onu,
Kırk bin kardeş gibi...
—Daha çok severdi yine de
Tek bir sevgili.

Dipte o Şimdi, balçık içinde.
— Oysa ben onu —
(Őaşıırarak)
sahi sevdim mi??

5 Haziran 1923

Denizci

Salla, salla beni, yıldız kayığı!
Yoruldu başım dalgalardan!

Bu demir atma çabaları çoktan, —
Yoruldu başım duygulardan:

Marş — defne — kahraman ve Hydralardan,²⁸ —
Yoruldu başım oyunlardan!

Otların ve çamların arasına yatırın, —
Yoruldu başım savaşlardan...

12 Haziran 1923

²⁸ Yunan mitolojisinde, Lerna bataklığında yaşayan, onlarca başı olan büyük bir yılan.

Boğaz

Bu hikâyenin nasıl bittiğini
Bilmeyecek dostluk da sevi de.
Gün günden sesin daha içeri,
Gün günden yitişin derinlere.

Böyle, artık endişelerden ari,
—Ancak ağaç kımıldatır yaprakları—
Buzlu bir boğaza düşer gibi
Göğsüm — sana fena çarpıldı!

Benzerlikler hazinesinden
İşte rastgele bir fal sana:
İçimde kristal bir tabut misali
Uyursun — derin bir yarada

Uyursun — daracık buzdan boğaz!
Buzlar ölülerinin üstüne titrer:
Dönüşsüz ve yankısız.
Yüzük — zırh — mühür — ve kemer...

Dullar, Helen'e serzenişiniz boşuna!
Helen'in kızıl Truva'sındaki
Ateş değil bu! Dinlendiğiniz kumlarında
Buzdan boğazın maviliği...

Ethna'nın Empedokles'le²⁹
Birleştiği gibi seninle birleşince...
Uyu, rüyalar kâhini! Ve de ki evdekilere:
Nafile, göğüs ele vermez ölülerini.

17 Haziran 1923

29 Antik Yunanlı filozof. Öleceğini hissedince Etna Yanardağı'na atladığı, böylece ölümünü gizleyerek tanrılar safına dahil edilmeyi umduğu rivayet edilir.

Sözleştığımız buluşmaya
Gecikeceğim. Ve geleceğim
Terkimde bahar, aklar saçımda.
Verdiğin tarih ötesinde yükseklerin!

Yıllar yılı yürüyeceğim — değişmedi
Ofelya'nın tutkusu sedef otuna!
Dağlardan ve meydanlardan geçip,
Ruhlardan ve ellerden — sana.

Dünyayı yaşamaya çok zaman gerek!
Kan — virane! Ve her damla
Bir körfez. Ama Ofelya'nın çehresi
Acı otlar içre hep dönük ırmağa.

Tutkunun tadına bakıp yalnız balcığa
Doyan Ofelya! — Bir dal gibi düştü taşlara!
Duyduğum aşk ötesinde yükseklerin!
Kendimi gömdüm semaya!

18 Haziran 1923

Erken daha olmamak için!
Erken daha yakmamak için!
Şefkat! Uhrevi kavuşmalarda
Acıma nedir bilmeyen kamçı.

Ne kadar derinlere sokulsan —
Gökyüzü dipsiz bir fıçı!
Ah, böyle aşk istiyorsan
Erken yarasız olmak için!

Yaşamı var eder kıskançlık!
Kandır, arzular akmayı toprağa
Bir dul söyle ki verir mi hiç
Hakkı olan şeyi kılıca?

Yaşamı var eder kıskançlık!
Yürek razı aldığı yaradan!
Bir ot söyle ki verir mi hiç
Hakkı olan şeyi orağa?

Otların gizli harareti...
Her bir filiz: "koparsana"...
Lime lime dağıttım her şeyi
Yaralarım — benim daha!

Ve henüz esas dikişi
— Akıyorum! — atmadıysan Kendin —
Erken daha buzları için
Uhrevi ülkelerin!

19 Haziran 1923

Sahra

Yiğitler, hiç gelmeyin!
Kum savura savura,
Kaybolup da yiteni
Ele vermez ruh asla.

Boşunadır arayışlar,
Yiğitler, diyorum size!
Kaybolan mı, işte yatar
Sapasağlam kabrinde.

Şiirle, ülkeleri gibi
Mucize ve ateşlerin,
Şiirle, ülkeler gibi
Girdi içime o benim:

Kuru ve kumdan,
Dipsiz ve günsüz.
Şiirle, ülkeler gibi
İçime gömüldünüz.

Öyküsünü bu ruhların
Dinleyin kıskanmadan.
Oldu göz vahaları
Birer ova oldu kumdan...

Âdemelmasının
Çağırın titreyişi...
Aldım onu sımsıkı,
Tutku ve Tanrı gibi.

İsimsiz gömüleni!
Bulamazsınız! Zaptta.
Çöller hafızasıdır, —
Binlercesi uyur orda!

Kaynayan dalgaların
Köpük köpük dinişi. —
Kumlara gömülmüşsün,
Tepen Sahra'dır senin.

3 Temmuz 1923

Kardeş

Katran gibi kızgınım:
İmkânsız iki kez dayanması!
Kardeşsin, ama öyle garip bir
Karışımıyla ki telaşın...

(Çiğnenen dal sesleri
Nereden geliyor böyle?)
Kardeşim, gelen ansızın
Öyle çok güneşlerle!

Tek kız kardeşi olan kardeş:
Ölümüne sahiplenilmiş!
Yakana değin ölüm bir ateş —
Kardeş, ama bir şartla:

Birlikte cennete ve cehenneme!
Bir yarayı — bir gül yarasını
Beraber emer gibi! (Kardeşim
Cehennemın bahşettiği!)

Kardeşim! Dön bak asırlara:
O lehimden sağlamı görölmedi.
Geriye doğru — ırmaklara...
Yine bir yerlerden gelecek sesi

O fısıltı, yıldız ve traversler boyunca,
— Ardına değin açık, yok bir üçüncü! —
Cesare'ın gece olunca
Fısıldadığı Lucrezia'ya³⁰ o sözü.

13 Temmuz 1923

30 Bir rivayete göre, İtalyan siyasetçi Cesare Borgia (1475-1507) kız kardeşi ve suç ortağı Lucrezia (1480-1519) ile aşk yaşıyordu.

Ruhun Saati

1

Ruhun ve gecenin derin saatinde³¹
Kadranlarda hiç sayılmayan,
Baktım bir oğlanın gözlerine
Gecelerde ismi anılmayan

Henüz kimsenin olmayan, çifte su bendiyle
—Belleksiz ve sınırsız!—
Korunmuş...
Buradan
Başlıyor senin yaşamın.

31 Marina Tsvetayeva'nın çağdaşı edebiyat tarihçisi A.V. Bahrah'a yazdığı 25 Temmuz 1923 tarihli mektupta şu cümle geçer: "Ruhun derin saatlerinde... tüm tecrübelerim, tüm eski yılan derilerim — dökülür."

Saçları ağaran Romalı dişi kurdun bakışı,³²
Beslemesinde Roma'yı gören!
Ve rüyaya meyyal analığı kayanın...
Adı yok benim öyle birden

Kayboluşlarımın... Tüm örtüleri
Soyunup — kayıpların içinden filizlenmiş! —
Bir zamanlar yine böyle eğilmiş
Kamıştan bir sepete kızı

Mısır'ın...³³

14 Temmuz 1923

32 Efsaneye göre Roma'nın kurucuları Romulus ve Remus kardeşler bir dişi kurttan süt emmişti.

33 Eski Ahit'e göre, Mısır firavunu doğan tüm bebeklerin nehre bırakılmasını emrettiğinde, Musa peygamberin annesi bebeğini üç ay boyunca sakladıktan sonra başka çaresi kalmayınca bir sepetin içine yerleştirip nehre bırakmıştı ve bunu yaparken oğlunun Tanrı tarafından korunacağından emindi.

Derin saatinde ruhun,
Geceler — derinlerde...
(Devasa adımı ruhun,
Gecenin bir vaktinde)

O saatte, ruhum, kur
Hükmedeceğin dünyaları
Ruhum, saraylarını kur,
Kur, kendi diyarlarını.

Paslandır dudakları, dökül
Kırpıklara — kar olup yağ da.
(Atlas gibi iç çeker gönül,
İç çeker ruh, gece olunca...)

O saat, ruhum, karart gözleri
Vega³⁴ olup sen doğ da...
En tatlısı meyvelerin
Ruhum, acıya çal da.

Çal da acıya ve karaya:
Büyü ruhum ve çağla.

8 Ağustos 1923

34 Kuzey Yarımküre'de bir yıldız.

Ruhun bir saati var, Ay'ın saati gibi,
 Baykuşun, sisin, karanlığın —
 Saati... Ruhun saati — Davut'un³⁵
 Telinin saati gibi, Saul'un³⁶

Uykusu arasında... O saatte titre,
 Boşluk, sürdüğün o allığı yıka!
 Ruhun bir saati var, fırtınanın
 Çocuk; ve o saat işte ait bana.

Saati en mahrem diplerin
 Göğüste. — Su boşalır barajdan!
 Tüm nesneler dökülür kanallardan,
 Mahremiyet büsbütün — dudaklardan!

Gözlerden iner perdeler! Tüm izler —
 Ters yüz olur! Portelerde notalar —
 Yok! Ruhun saati, saati Felaketin,
 Çocuk; o saattir şimdi kadranda çalan.

35 Eski Ahit'e göre, kötü ruh Saul'a indiğinde Kral Davut lir çalarak ruhun uzaklaşmasını sağlıyor, böylece Saul'u rahatlatıyordu.

36 Efsaneye göre Kral Saul (Talût) Tanrının sözünden çıktığı için cezalandırılmış, peşine bir kötü ruh takılmıştı.

Felaketim! — vereceğın ad bana.
Böyle, hekimin neşteriyle
Kesilen çocuklar — analarına
Kızarlar: “Doğdum, ne diye?”

Ve avuçlarıyla alarak ateşini
“Öyle gerek. — Uyu şimdi”.
Ruhun saati, saati neşterin,
Çocuk; ve iyiliklerin o neşter.

14 Ağustos 1923

Mektup

Böyle mektup beklenmez,
Bir mektup beklenir ancak
Paçavra cinsinden bir bez,
Çevresinde bir şerit olacak
Tutkaldan. İçinde — bir kelim.
Ve mutluluk. Hepsî o kadar.

Mutluluk beklenmez böyle,
Böyle beklenen — sondur:
Asker selâmı top ve fişekle
Ve göğüs içine — kurşunun
Üç parçası. Kan gözlerde.
O kadarcık. İşte böyle.

Mutluluk değil — ömür geçti!
Rengimi uçurdu rüzgâr!
Belki avlunun köşesi
Ve de kara namlılar.

(Bir mektubun köşesi:
Mürekkkep ve füsundan!)
Ölüm uykusu için
Kimse yaşlı sayılmaz!

Bir mektubun köşesi.

11 Ağustos 1923

Pasaj

...İdam edilenlerin gözleriyle,
Gözleriyle dul ve yetimlerin —
Pususu, gelmez akla hayale
Pususu akıl almaz evlerin.

İpin gerilmiş teli,
Gömleğin havalanışı.
Ve bir ürkeklik, gizli:
Burda yaşayan... var mı?

28 Ağustos 1923

Kılıç Namlusu

Aramızda iki ucu keskin bir namlu
Ant içip bırakmak için düşüncelerde...
Ama kız kardeşler vardır tutkulu!
Kardeş tutkusu diye bir şey evrende!

Fakat öyle bir lezzeti vardır ki
Rüzgârda prerilerin ve üfleyişlerinde
Dudakların öyle uçurumlar... Koru bizi
Kılıç, ikimizin ölümsüz ruhlarından!

Kılıç, yarala bizi ve kılıç, geç içimizden,
Kılıç, kır kalemi, ama kılıç bil ki
Öyle bir ucu vardır gerçeğin
Her çatının öyle bir çizgisi...

İki ucu keskin namlu — ayırır mı?
Birleştirir aynı zamanda! Ceket del de,
Birleştir bizi öfkeli bekçi,
Yara yaraya ve kemik kemiğe!

(Dinle! Şayet ki yıldız, kayarken...
İstemeden düşer ya çocuk kayıktan
Denize... Adalar vardır düşerken,
Adalar her türden aşkı çağıran...)

İki ucu keskin namlu, çalar maviye
Ve geçer kırmızıdan... Bir kılıç
İki ucu keskin — saplarınız içimize.
Nedir bu dersin — en güzel yatış!

Kardeş yarası derler buna!
Öylece yatar yıldızların altında
Masum alabildiğine... Kılıçla
Birleşmiş iki kardeş yan yana!

18 Ağustos 1923

Tomas'ın³⁷ Dersi

Kolsuz sarılamaz insan!

Yok ol, şaşaalı ruhlar

Efsanesi!

Boştur suyun yüzü — görmüyorsam,

Duymuyorsam — ıssız buralar:

Gelmedi.

Suda halkalar.

Kulaklara, gözlere —

Taş.

Burada değilse — ne yazar.

Gömülmüş hiçliğe

San ki fıçıya düş.

Tut ellerinle!

Olanca gücüyle kaslarının

Genişle!

Nedir ki ilahiler, rüyalar!

Tanrı, Tomas'ın hatırına

Bu âleme

Gelmiş: Güçlen

İnançsızlığında — sintinede

Bir zenci gibi.

Bileğine kadar bat yaraya!

Tanrı böylelerinin hatırına

Can vermiş.

24 Ağustos 1923

37 İsa'nın dirildiğini duyunca şüphelendiği için İnançsız olarak adlandırılan havari.

İstasyonların Çığlığı

Kal! — istasyonların çığlığı,
Çığlığı garların: ah, ne acı!
Ve terminallerin:
Haykırışı Dante'nin:
“Bırak umudu!”
Çığlığı lokomotiflerin.

Silkti demiri ve
gürleyen dalgasını okyanusun.
Gişelerin küçük pencerelerinde,
Mesafeler mi satılır sanıyorsun?
Deniz ve kara mı?
En canlısını etlerin:
Etiz çünkü — ruh değil!
Dudağыз biz — gül değil!
Yanımızdan mı? Üzerimizden
Geçerek götürür sevdiklerimizi tekerler!

Saatte bilmem kaç kilometre hızla.

Gişelerin küçük camlarında
Kumar tutkusunun zarları.
Demişti ki aşk bir mezbaha
İçimizden biri ve haklı!

“Raylardır yaşam! Ağlama!”
Demir yolları — yollar — yollar...
(Sahipleri ki o atlara
Bakmaktan korkar).

“Kertiksiz ve yivsiz
Saadet olmaz. Bilerek almamış mıydın?”
Haklı o terzi, cevaben sessiz:
“Traversler var kalın”.

24 Eylül 1923

Ofelya'nın izi boyunca, saçına ak değmiş ağaçların
Sıralandığı rıhtımlarda... (gerdanlığını
Çıkarılmıştı — süslenemezdi ya eşiğinde ölümün!)
Yine de
(Olamayacağımıza göre daha
Alımsız ölüm döşeğindekiinden!
Bu, yüreğimizde sonsuzluk evveli dağlarını
Taşıdığımız ölümden bile dayanılmazken!...)
Şuncacık baharları ördü
Yüzmek için bir gelin gibi
Alnında tacıyla.

Böylece — dünyaya
Bilerek feda ettiler:
Yapraklarını — Ofelya,
Ve de lirini Orfe...
Peki ben? —

28 Eylül 1923

Yaşam Treni

Süngü değilse diş, kürtün yahut sağanak, —
Ölümsüzlüğe — saat başı bir tren!
İlk günden beri istasyon varsa yoksa,
Valizleri açmak için yok neden.

Herkese, her şeye — boş gözlerle,
Ki öncesizliktir ancak sonları.
Ne doğal geçiş üçüncü mevkiye
Havasızlığından kadın odalarının!

Isıtılmış köftelerden, soğumuş
Yanaklardan... — Geçiş mümkün mü öteye
Ruhum? Hiç değilse fener altı sularına,
Bu, yazgı olmuş sahtelikten öteye:

Bigudilerden, kundaklardan,
Kızgın maşalardan,
Yanmış saçlardan,
Başlıklardan, muşambalardan,
Ko — lon — ya — lardan
Aile işi, terzi işi
Mutluluklardan (*klein wenig!*)³⁸
Aldın mı cezveyi?
Simitlerden, yastıklardan, hanımlardan, dadılardan,
Mürebbiyelerin, hamamların havasızlığından.

38 Alm. azıcık.

Bu kadın bedenleri kutusunda
Öleceğim saati bekleyemem!
İsterim ki tren içkiyle, şarkıyla:
Ve mevkisiz olsun ölüm!

Cesaret, delilik, mızıka, gerilim, kısırdöngü!
— Ah şu allahsızlar yok mu! —
Bir gezgin çıkıp da “Öbür âlemde”...
Yeğdir! derim beklemeden sonunu.

Meydan. — Ve traversler. — Ve en kıyıdaki çalı
Elimde. — Bırakıyorum. — Geç oldu
Tutunmak için. — Traversler. — Bunca dudaktan
Yoruldum. — Yıldızlara bakıyorum.

Tüm gezegenlerin gökkuşağı arasından,
Kayıp gezegenlerin — sayan oldu mu onları? —
Bakıyor ve görüyorum: Son.
Yok pişmanlığın anlamı.

6 Ekim 1923

Sen, beni hakikatin sahteliği
Ve yalanın gerçeğiyle seven,
Sen, dñnyalar kadar beni
Beni dñnyalardan çok seven!

Beni zamandan daha uzun
Seven sen beni. — Güle güle!
Sevmiyorsun beni artık:
Gerçek ibaret üç kelimeden.

12 Aralık 1923

Terk edilmiş bir salonunun
Sütunları. (Ayrılık vakti gelince!)
Dik sokaklar yokuş boyu
Benzer coşkun sellere.

Çıldırılmış hanımeli hislerin,
Belleğini yitirmiş dudakların çağrısı.
—Öylece attım kendimi göğsünden
Kudurmuş denizine mısraların.

Aralık 1923

İki Kişi³⁹

1

Bu dünyada kafiyeler var:
Ayrırırsın — dünya titrer.
Homeros, körmüşsün zahir.
Gece — kaşının üstünde tepeler.

Gece — rapsodların yağmurluğu,
Gece — gözlerine çekmiş perde.
Helen ile Akhilleus'u
Ayrırır mıydı gözü gören?

Helen. Akhilleus.
Böyle hemahenk söyle
Var mı başka ses? İnadına kaosun
Kurulmuş ahenk üzre.

Bu dünya ki bölünürse,
Alır öcünü (zarif uyumlarında!)
Kadınların ihanetiyle
Alır öcünü — tutuşan Truva'yla!

39 Bu şiir dizisinin el yazmasında Pasternak'a ithaf edildiği yazmaktadır.
“Yılın beşinci mevsiminde, altıncı histe ve dördüncü boyutta kardeşim —
Boris Pasternak'a”

Rapsodlar şairi, lakin âmâ:
Çul çaput gibi dağıttın hazineyi.
Kafiyeler var — o dünyada
Özenle seçilmiş. Yıkılır hani

Ayırırsan, şu dünya. Kafiye
Ne gerek? Ey, Helen, yaşlan!
...Achaea'daki en yaman erkek!
En has dilber Sparta'dan!

Hıştırtısıyla Murt ağaçlarının sırf
Uykusuyla *kithara*'nın
"Helen: Akhilleus:
İki yarısı ayrılığın".

30 Haziran 1924

Yazgısında yok güçlünün
 Güçlüyü almak bu dünyada.
 Iskalaması Brunhilde'nin⁴⁰
 Siegfried'i, bitirip evliliği kılıçla.

Ortak kardeş nefretinde
 — Mandalar gibi! — kayaya kaya.
 Tanınmadan düştü evlilik döşeginden,
 Ve uyudu anlaşılmadan kadın da.

Ayrı! — bir yastıkta bile —
 Ayrı! — elleri birleşse de —
 Ayrı! — çift manalı bir dilde —
 Geç ve ayrı — evliliğimiz bu işte!

Ama daha eski bir acı da
 Var: aslan gibi ezip Amazon'u —
 Birbirini iskaladı Thetis'in oğluyla
 Kızı Ares'in:⁴¹ Akhilleus

40 Alman halk destanı Nibelungen Destanı'nda Siegfried içtiği kötü iksir yüzünden Brunhilde'yi unuttur. Brunhilde onun ölümüne sebep olur ve ölümünden sonra onunla birleşmek için kendisini öldürür.

41 Yunan mitolojisine göre, deniz tanrıçası Thetis'in oğlu Akhilleus Truva Savaşı'nda savaş tanrısı Ares'in kızı, Amazonların kraliçesi Penthesilea'yla savaşıyor ve onu öldürür. Ardından miğferini çıkarır ve güzelliğine hayran kaldığı Penthesilea'ya âşık olduğunu hisseder.

Ve Penthesilea.

Ah, hatırla — aşığıdan

Bakışını onun! O düşürölmüş atının

Bakışını! Olimpos'tan değil artık, — çamurdan

Ve her şeye rağmen nasıl tepeden!

Ne çıkar bundan böyle tekse arzusu:

Karısını koparıp almak karanlıktan.

Dengin — denkle değil yazısı...

Iskallıyoruz biz de birbirimizi böyle uzaktan.

3 Temmuz 1924

Bu dünyada, her beşerin
Düştüğü kambur ve yorgun
Birisi var — ben bilirim
Onun gücü denk gücüme.

Sayısız şey dilediğimiz
Bu dünyada — ben bilirim,
Birisi var — ayağı tez
Kuvveti denk kuvvetime.

Küf ve sarmaşıkla kaplı
Bu dünyada — ben bilirim
Birisi var — özü saklı
Özü denktir benim özüme.

3 Temmuz 1924

Ada

Bir ada. *Nereid*'lerden⁴²
Yer sarsıntısıyla alınmış.
Bakir. Düşülmemiş peşine,
Bir ada, keşfedilmemiş.

Eğreltiotları ve köpüklerde
Gizlenen. — Yolu? İzi?
Tek bildiğim: Henüz hiçbir yerde
Geçmiyor adı sanı, senin

Kolomb gözlerinden başka. Bir çift palmiye ufukta:
Açık seçik! — Kaybolur. — Kondorun
Kanat çırpışı...
(Yataklı vagonda
—Kapansın artık şu ada konusu!)

Yüzerek bir saat, belki bir hafta
(Dayanırsam — belki bir yıl da!)
Tek bildiğim: Henüz hiçbir kayıтта
Geçmiyor adı, enlemlerinden başka

Geleceğin...

5 Temmuz 1924

42 Yunan mitolojisinde, deniz tanrısı Nereus ve deniz tanrıçası Doris'in 50 kızı.

Şalın Altında⁴³

1

Beşiğinin başında — neredesin ey bebek? —
Çok, ah ne çok şarkı söylenecek.

Terzi ve anne iş başında —
Masallar şarkılar gidecek gırla!

Yoksul beşiğinin başında
Çok şeyin hesabı sorulacak Tanrıdan:

Zamanın ve gençliğin, yazların ve kışların —
Çok! Ve çok daha fazlasını bağışlayalım.

Savunmasız beşiğinin başında
Çok şeyler kavuşacak aydınlığa,

Duyulacak: Bedeni delip geçen
..... — neydim ve ne oldum ben!

Mütevazı beşiğinin başında
Çok şeyi anımsatacağız Tanrıya!

— Kilit altında uyuyan öyküleri,
Çok! Ama unutacağız çok daha ötesini.

Yeter ki sana kavuşayım, sana
Çok, çok şey fazla gelecek artık,

Esip geçmiş meyhane dumanı!

Elden gelmemiş ne varsa — ait bana!

5 Ağustos 1924

43 Şair bu dizideki şiirleri doğacak oğlu Grigoriy'e (kendisinin Mur diye bahsettiği) ithaf etmiştir.

Senin ağzın, çocuklarına fal söyleyen
 Bir kâhinin ağzını andırıyor.
 Damağınla dilin arasında, kadın,
 Devriyelerden neyi gizliyorsun?

Gözlerin göz değil, ebediyete
 Açılan delik, bir koca kazan!
 Kadın, kazdığın çukur hani
 Üstünü çimenle örttüğün bazen?

O mabut ki yüz puthanesi olan —
 Kibirli değildir senin kadar.
 Kadın, zevk ve tutkuyla çıkan
 İki gecelik yangınlardan.

Kadın, gizler arasında, şallar gibi sarındığın, genişliyorsun,
 Şallar içinde, gizler gibi sarındığın, kadın, uzuyorsun.
 Yalnız duran — talih kuşu konmuş gibi —
 Bir köknarsın karanlık dorukta.

Bir ölüyü sorgular gibi sual ediyorum
 Ruhumdan, eğilmiş dudaklarıyla köklerine dek...
 Kadın, ne var altında şalının?
 — Gelecek!

8 Kasım 1924

Böyle ancak Helen bakabilir Truva
 Çatılarının üzerinden! Gözbebekleri donmuş
 Dört şehrin kanı dökülmüş meydanlara
 Yüz yıllık umutları yüz yıllığına kurumuş.

Böyle ancak Helen bilir evlilik
 Kıyımını: Çıplaklığımla benim
 Dört Arabistan kesilir sıcaktan
 İncileri yiter gider beş denizin.

Böyle ancak Helen — saçlarını yolmasını
 Bekleme! — şaşakalır sürüsüne
 Şu evsiz kalmış veliahtların
 Ve ataların savaşa koşan sürüsüne.

Böyle ancak Helen — bekleme
 Seslenmesini! — Şaşakalır şu veliahtlarla
 Dolup taşan çukura ve
 Yüz neslin oğulsuz kalışına.

Ama yok, Helen değil! O iki kocalı
 Soyguncu değil, o öldürücü cereyan.
 Ne hazineler tüketmiş olmalı
 Gözlerimize böyle bakan.

Muhteşem yemek sırasında Helen bile
 Böyle bakmamıştır gözlerine kölelerin:
 Tanrıların. — “Erkeksiz bırakılmış bir ülke bir kadının eliyle
 Ki hâlâ tırtıl gibi sürünür ayaklarına!”

11 Kasım 1925

Alametler

Sanki eteğimde dağ taşımışım
Bedenim topyekûn sancıda!
Ben aşkı sancıdan tanırım
Yekpare bedenim boyunca.

İçimde tarla sürülmüş sandım
Türlü fırtınaya mesken, ben ki
Aşkı uzaklığından tanırım
Herkesin ve her şeyin yakındaki.

İçime yuva kazmışlar sandım
Temele dek, handiyse katrana
Ben aşkı damardan tanırım,
Yekpare bedenim boyunca

İnleyen. Cereyan gibi savuran
Yelesini, ey Hun:
Ben aşkı kopuşundan tanırım
En sağlam telinin kopuzun.

Boğaz uçurumlarının
Pası, canlı tuzu.
Ben aşkı bir yarıktan tanırım,
Hayır! — bir *tri'*den
Yekpare bedenim boyunca!

29 Kasım 1924

Vaftiz

Çok ısıtmamış teknede suyu
Üşütmüş — âdetten çünkü —
Beni vaftiz eden o papaz.
Düğün güğümünde yayvan dipli

Şaraba çok tat vermemiş —
Ruhun yemekle şakası olmaz! —
Evlilik zor zanaat demiş,
Beni vaftiz eden o papaz:

Nikâhımı kıyarken.
(Canı yanınca anlamış dansçı,
İçtiğini dibi yayvan güğümünden
Senin meyvenin suyunu, ey Upas ağacı...)

— Ebedî yangın için

Şairlerin katranlı ocağında
Vaftiz etmiş beni o papaz
Yıkamış soğuk suyuyla

Irmakların — gücümü aşan işler için
Hani olmayan öyle kadının harcı —
Vaftiz etmiş — beni o papaz
Dert çekeyim diye acı:

Katışksız o şarapla kutsamış.
Boğazımda kalırsa — anımsatın!
İmdi, yakar mı beni bu ateş?
Oda parfümü koklamışım

Öyle gelir tüm arzular.
Saçımı kısacık kesen o papaz
Meğer üç kere haklıymış,
Yavan gelir tüm ağılar.

Kadim korkularıyla
Kör talih ne ki benim için —
Yaşlarım yanaklarımca
Gözyaşlarım — şerbet, bir içim!

Ve sen, beni Saul'un
Cezbeli suyuyla vaftiz eden
(Hani uzatıp Saul asasını
Geçit vermezdi ya unutkanlara) —

Dua et, dile affını —
Dua et, yalvar Tanrıya.

1 Ocak 1925

Yaşıyor hâlâ ölmedi
İçimdeki o iblis!
Sentine sanki bedeni,
Kendi içinde bir mahpus.

Dünya — tekmil duvarlar.
Çıkış — bir balta ona.
(Geveliyor bir aktör:
“Bir sahnedir şu dünya.”⁴⁴)

Üstelik kandırmamış da
Aksak ayak soytarı.
Bedeni sanki bir toga.⁴⁵
Bedeni — hep anlı şanlı.

Yıllar yılı hep böyleydi!
Bil kıymetini ömrünün!
(Salt has şairler içindi —
Yalan dolan içinde dön!)

Hayır, şarkıcı dostlarım,
Boşuna heves etmeyin
Bedenimiz babamızın
Pamuk sabahlığı değil.

44 W. Shakespeare’in *Size Nasıl Geliyorsa* adlı komedisinden bir dize.

45 Antik Romalıların giydiği giysi. Rusçada “toga kuşanmak” – kendini başka türlü, olmadığı kadar iyi göstermeye çalışmak.

Daha iyisine layışız.
Sıcakta eririz bir an.
Bedenimiz — sanki ahır.
İçimizde — sanki kazan.

Gelip geçici görkemler
Haşa, biriktirmeyiz biz.
Bedenimiz — sanki bataak,
Bedenimiz — sanki lahit:

Bedenimiz — en son
Sürgün. — İşte eridi gitti!
Bedenimiz — bir gizdir o,
Şakağımızda – mengenesi

Demirden bir maskenin.

5 Ocak 1925

Derin ukurlarında varoluşun
Ezilmiş, sağırılıkların tetanosunda,
Günlerin ığında diri diri gömülmüş
Yaşamak denk zindan azabına.

Kışta mezarlık, kuytu inim benim.
Ölüm ki çiy tanesi al dudaklara —
İstemem, lüzumu yok başka esenliğin
Tanrıdan ve bahardan dilemem başka.

11 Ocak 1925

Günlerin kaygan sümüklüböcekleri,
...Dizelerin gündelikçi terzişi...
Şöyle veya böyle hayatım ne ki?
Benim değil, senin değil mademki.

Dertlerim de umurumda değil pek —
Uyku mu? Yemek mi?
Ölümlü bedenim göçüp gidecek.
Benim değil, senin değil mademki.

Ocak 1925

Bir üzengeye değiştiğiniz —
O kara yağız unutmayınız!
Zaman gibi dönüşsüz,
Ama dönecek, aynı siz,

Sizin gibi, mevsimler,
İlk karşısına çıkanla
İhanet eden aile davasına,
Sonsuzluk misali umursamaz
Ve tarafgir ilk günleri gibi

Baharların ... kendi şarkısından
Esrimeş bir bülbül, gece benzeri,
Hani nesiller misali kaybolan
Hem de dönüşsüz (hani söylediği

Heine'nin — gizli saklı evliliğim:
Misafirden tatlı ve yakın kardeşten...)
Dönüşü olmayan Ren'in
Öldürmeye meyletmiş hazinesi.⁴⁶

Saf altın — paslanmaz,
Saf gümüş — Wagner? — dalsana!
Şöhret gibi — hani dönüşü olmaz
Benzer bizim Rus şanına...

19 Şubat 1925

46 Wagner'in *Nibelung Yüzüğü* operasında söz edilen efsanevi hazine.
Operanın ilk bölümünün adı – Ren Altını.)

Çavdarlarına selam Rusya'nın,
Tarlaya, köylü kadının kaçındığı güneşten...
Dostum! Ardı yağmur camlarımın,
Dertler ve hevesler geçer yüreğimden...

Sen yağmur ve dert tekerlemesinde —
Altı ayaklı dizede neyse Homeros, osun.
Elini ver bana — öbür dünyada tutmak üzere!
Varsın bu dünyada iki elim dolu olsun.

7 Mayıs 1925

Marina Tsvetayeva'nın Yaşamında Öne Çıkan Tarihler

Hazırlayan: Viktoriya Şveytser

1892	8 Ekim – Profesör İvan Vladimiroviç Tsvetayev ve eşi Mariya Aleksandrovna'nın (kızlık soyadı Meyn) kızları Marina dünyaya geldi.
1894	Kız kardeşi Anastasiya'nın doğumu.
1902'ye kadar – Moskova ve Oka Nehri kıyısındaki Tarusa arasında yaşadı.
1902	Annesinin hastalığı nedeniyle yurtdışına gitti: İtalya, İsviçre, Almanya.
1905	Rusya'ya dönüş. Kırım.
İlk Rus devrimi. Devrim şiirleri (korunamadı).
1906	Ailenin Tarusa'ya taşınması. M. A. Tsvetayeva'nın ölümü. Moskova.
1907-1910	Marina üç okul değiştirdi ve 7. sınıftan sonra okulu bıraktı.
1910	<i>Akşam Albümü</i> adlı şiir kitabı yayımlandı.

- 1911 Koktebel'de Voloşinlerin⁴⁷ evinde ilk yaz. Sergey Efron'la karşılaşma.
- 1912 27 Ocak (eski takvime göre) – S. Y. Efron'la nikâhlanma. *Büyülü Fener* adlı kitabın yayımlanışı.
5 Eylül (eski takvime göre) – Kızları Ariadna (Alya) doğdu.
- 1913 *İki Kitaptan* adlı kitabı yayımlandı.
İ.V. Tsvetayev'in ölümü.
- 1913-1915 *Gençlik Şiirleri* (1976'da yayımlandı).
- 1914 Birinci Dünya Savaşı'nın başlangıcı.
- 1916 Petersburg'a geliş. Edebiyat çevreleriyle tanışma.
- 1917 S. Efron seferberlikte askere alındı.
27 Şubat (eski takvime göre) – Petrograd'da darbe.
2 Mart (eski takvime göre) – Çar II. Nikolay'ın tahttan çekilmesi.
13 Nisan (eski takvime göre) – Tsvetayeva'nın kızı İrina'nın doğumu.
25 Ekim (eski takvime göre) – Bolşeviklerin Petrograd'da iktidarı ele geçirmesi. Subay Sergey Efron Moskova'da Kremlin'in korunması için sokak çatışmalarına katılır.
Bolşeviklerin zaferinin ardından S. Efron Kırım'a gider.

47 Maksimilian Voloşin. (1877-1932). Rus şair, ressam, edebiyat eleştirmeni.

- 1918 S. Efron Beyaz Ordu'ya katılır.
Tsvetayeva büyük yönetmen Yevgeniy Vahtangov'un Tiyatro Stüdyosuyla tanışır.
Tiyatro Aşkı.
- 1918-1919 Romantik dramlar: *Tipi, Macera, Talih, Taştan Melek, Phoenix*.
- 1920 2 ya da 3 Şubat – Küçük kızı İrina'nın bakımevinde ölümü.
Tsvetayeva'nın şiirleri Paris'te çıkan ve şairin 1938 yılına kadar çalıştığı *Sovremennıye Zapiski* dergisinin ilk sayısında yayımlanır.
- 1917-1920 *Kuşu Endamı* (1957'de yayımlanır).
- 1921 S. Efron hayattadır, sürgünden ilk mektubunu gönderir.
Şair A. Blok'un ölümü, şair N. Gumilyov'un kurşuna dizilmesi, Anna Ahmatova'nın intihar ettiğine ilişkin söylentiler.
Verstler adlı şiir kitabı yayımlanır (1917-1920 şiirleri).
- 1922 11 Mayıs – Sovyet Rusya'dan ayrılış.
Dört yıldan uzun süren ayrılığın ardından Berlin'de S. Efron'la buluşma.
Boris Pasternak'la yazışmalarının başlangıcı.
Moskova'da M. Tsvetayeva'nın *Kazanova'nın Sonu, Verstler*. Birinci Baskı, *Verstler* (1917-1920 şiirleri), 2. Baskı, *Çar-Kız* adlı kitapları çıkar.

- Berlin'de M. Tsvetayeva'nın *Ayrılık, Blok'a Şiirler, Çar-Kız* kitapları yayımlanır.
- 1 Ağustos – Çekoslovakya'ya taşınma.
Volya Rossii dergisiyle çalışmaya başlaması.
- 1923 Berlin'de *Psyche* ve *Zanaat* adlı şiir kitapları yayımlanır.
Konstantin Rodzeviç'le bir aşk yaşar ve ayrılır.
Dağ Poem'i.
- 1924 *Sonun Poem'i*.
Prag'da masal-poem *Yiğit* yayımlanır.
- 1925 1 Şubat – Mur lakabıyla andığı Georgiy adlı oğlunun doğumu.
Lirik hiciv *Fare Kapanı*.
1 Kasım – Paris'e taşınma.
- 1926 6 Şubat – M. Tsvetayeva'nın Paris'te ilk şiir okuması.
Saint-Gilles-Pligieux'da bahar ve yaz.
B. Pasternak ve R. M. Rilke'yle yazışma.
R. M. Rilke'nin ölümü
- 1927 R. M. Rilke'ye ithaf ettiği şiir ve düzyazılar:
Yılbaşı, Ölümün, Havanın Poem'i
Phaedra adlı trajedi.
Kız kardeşi Anastasiya Tsvetayeva'nın Paris'i ziyareti. Kardeşlerin son görüşmesi.
Rusya'dan Sonra kitabının hazırlanışı.

- 1928 Pontailac'da (Gironde, Fransa) yaz. Avrasyacılarla⁴⁸ yakınlaşma. Sergey Efron haftalık *Avrasya* gazetesinin yayın yönetmenlerinden biri oldu. *Kızıl Kayabalığı* adlı poem. Paris'te M. Tsvetayeva hayattayken çıkan son şiir kitabı *Rusya'dan Sonra* yayımlandı.
- 1929 Ressam N. S. Gançarova'yla tanışma. *Natalya Gançarova. Yaşamı ve Eserleri* adlı deneme. *Perekop* adlı epik şiir (1957'de yayımlandı). *Çar Ailesi* adlı poem üzerinde çalışma. Avrasyacılar hareketi içinde kopuş. *Avrasya* gazetesinin kapanması.
- 1930 V. Mayakovski'nin intiharı. *Mayakovski'ye* şiiri. *Yiğit* adlı poem-masalın Fransızcaya çevrilmesi.
- 1931 *Bir İthafın Hikâyesi* adlı deneme (1964'te yayımlandı). Puşkin'e şiir (1937'de kısmen yayımlandı).
- 1932 *Şair ve Zaman, Vicdanın Işığında Sanat, Çağdaş Rusya'da Destan ve Lirik Şiir. Vladimir Mayakovski ve Boris Pasternak* adlı edebi-felsefi denemeler. M. Voloşin'in Koktebel'de ölümü. *İci-Haut (Maksimilian Voloşin'in Anısına)* adlı şiir. *Oğluma Şiir, Vatan Hasreti! Çok önceleri... şiirleri.* S. Y. Efron Sovyet pasaportuna başvurdu.

48 1920-30 yıllarında Rusyalı sürgünler arasında yaygınlaşan felsefi, sosyal, politik akım. Özetle, Rusya'nın Batı'dan farklı bir gelişim izlemesi gereken farklı bir medeniyet olduğunu düşünüyorlardı.

- 1933 Otobiyografik düzyazıları: *Eski Pimen Önlerinde Bir Ev, III. Aleksandr Müzesi, Müze Açılışı*; ayrıca denemeleri: *Yaşayana Dair Yaşayanın Sözü, Tarihi Olan ve Olmayan Şairler*.
- 1934 Andrey Bely'nin ölümü. *Tutsak Ruh (Andrey Bely'la Karşılaşmam)* adlı deneme.
S. Y. Efron Vatana Dönüş Birliği'nde çalışıyor.
- 1935 Paris'te Barışın Korunması İçin Yazarlar Kongresi. B. Pasternak'la buluşma.
Aile içi ilişkilerde gerilim: Tsvetayeva dışında herkes Sovyetler Birliği'ne dönmek istiyor.
- 1936 A. Puşkin'in şiirlerinin Fransızcaya çevirisi. *Çar Ailesi* adlı epik şiirin bitişi.
Yetime Şiir.
Ariadna Efron Sovyet yanlısı *Birliğimiz* dergisinde çalışıyor.
- 1937 *Benim Puşkin'im ve Puşkin ve Pugaçov* adlı çalışmalar tamamlanıyor.
15 Mart – Ariadna Efron'un Sovyetler Birliği'ne gidişi.
4 Eylül – Sovyetlere dönüş karşıtı⁴⁹ İgnatiy Reyss cinayeti. Cinayeti SSCB emri üzerine tertipleyenlerden biri de S. Y. Efron'du. Fransız polisi Efron'u sorguya çekiyor.

49 Yurtdışı seyahatine çıkıp SSCB'ye dönmeyi reddedenlere dönmemiş, dönmeyen anlamına gelen nevozvraşenets adı verilmişti. Rus ajan İgnatiy Reyss de bunlardan biriydi. İsviçre'de İç İşleri Halk Komiserliği tarafından gönderilen bir özel grup tarafından vurularak öldü.

27 Eylül ve 29 Ekim arasında – Sergey Efron'un Sovyetler Birliği'ne kaçıışı.

Fransız polisi Tsvetayeva'yı sorguya çekiyor.

1938

Tsvetayeva Sovyetler Birliği'ne dönüş hazırlıklarına başlıyor: Arşivini gözden geçiriyor, ev eşyalarını dağıtıyor.

Arşivinin bir kısmını Paris'te M. N. Lebedeva'ya teslim ediyor (Alman işgali sırasında kaybolur).

Münih'te Çekoslovakya'nın bölünmesiyle ilgili antlaşma imzalanıyor. Tsvetayeva *Çekya'ya Şiirler* üzerinde çalışıyor (*Eylül* adlı dizinin kimi şiirleri 1956, 61 ve 65 yıllarında yayımlanıyor).

1939

Çekoslovakya'nın Hitler ordularınca işgali.

Çekya'ya Şiirler (Mart adlı dizide kişi şiirler parça parça 1956 ve 1961 yıllarında yayımlanıyor).

12 Haziran – Oğluyla birlikte Paris'ten Sovyetler Birliği'ne gidiş.

18 Haziran – Sovyetler Birliği'ne varış.

Moskova'ya yakın Bolşevo'da ailesiyle birlikte yaşam.

28 Ağustos – Ariadna Efron'un tutuklanması.

M. Lermontov'un şiirlerinin Fransızcaya çevrilişi.

10 Ekim – Sergey Yakovleviç Efron'un tutuklanması.

Bolşevo'dan kaçış.

1940

Tutuklanan eşi ve kızı için çabalamalar. Cezaevi sıralarında bekleyiş.

Gürcü klasik şair Vaja Pşavela'nın epik şiirleri üzerinde çalışma (1947 yılında yayımlandı).

- 1941 22 Haziran – Sovyetler Birliği ve Almanya arasında savaşın başlayışı.
8 Ağustos – Oğluyla birlikte tahliye ediliş.
17 Ağustos – Kama Nehri kıyısındaki Alabuga'ya geliş.
31 Ağustos – Tsvetayeva'nın Alabuga'da intiharı.
10 Ekim – S.Y. Efron'un kurşuna dizilmesi.
- 1944 Georgiy Efron'un cephede lm.
- 1956 Ariadna Efron'un kamp ve sürgünlerden sonra dönüşü.

MARİNA TSVETAYEVA

RUSYA'DAN SONRA

ÇEVİREN: GÜNAY ÇETAO KIZILIRMAK

Marina Tsvetayeva, Rus şiirinin rönesansı sayılan Gümüş Çağ'ının en önemli temsilcilerinden. 1922'de Berlin'e, ardından Prag'a göç etti. 1925'te Paris'e yerleşti. 1927'de *Rusya'dan Sonra* kitabını hazırlamaya başladı. Vatan hasreti, aşk ve ayrılık acısı çekerken yazdığı bu şiirler 1928'de Paris'te kitaplaştı. *Rusya'dan Sonra*, Tsvetayeva hayattayken çıkan son kitabı oldu. *Rusya'dan Sonra*'dan yapılmış geniş seçki Günay Çetao Kızılırmak'ın Rusça aslından çevirisiyle 160. Kilometre'de.

"(...) erken Tsvetayeva tüm diğer sembolistlerin olmak isteyip de olamadıkları şeydi. Onların yazınının uydurma şekiller ve cansız arkaizmler içinde güçsüzce çırpındığı yerde Tsvetayeva gerçek sanatın zorlukları üzerinden kolayca uçarak geçiyor, onun gereklerini güle oynaya, kıyas kabul etmez bir teknik parıltıyla yerine getiriyordu."

Boris Pasternak

Bu kitabın yayımlanmasına katkısından dolayı
Selma Gürbüz'e teşekkür ederiz.

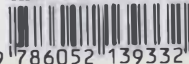
ŞİİR DİRENİRSE KAZANACAK.

160.
Kilometre

24TL

KDV'den
muaf

ISBN: 978-605-2139-33-2

9 786052 139332